

**ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE” A MINISTERULUI
AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚE PENALE ȘI DREPT PUBLIC**

Cu titlu de manuscris

C.Z.U: 343.144.5:343.98(043.2)

LUNGU Andrei

**PARTICULARITĂȚI ALE APLICĂRII TEHNICII POLIGRAF
ÎN CRIMINALISTICĂ**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Specialitatea: 554.04 – Criminalistică, expertiză judiciară, investigații operative

Autor:	LUNGU Andrei
Conducător de doctorat:	ODAGIU Iurie, dr. în drept, conf. univ.
Comisia de îndrumare:	GLAVAN Boris, dr. hab. în drept, conf. univ. RUSNAC Constantin, dr. în drept, conf. univ. PARENIUC Alexandru, dr. în drept, conf. univ.

CHIȘINĂU, 2025

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale Științe Penale și Drept Public a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

Autor:

LUNGU Andrei

Conducător de doctorat:

ODAGIU Iurie, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

Comisia de doctorat:

OSTAVCIUC Dinu, președinte al Comisiei de doctorat, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

GOLUBENCO Gheorghe, referent oficial, doctor în drept, profesor universitar, Universitatea Liberă Internațională din Republica Moldova.

GLAVAN Boris, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

RUSNAC Svetlana, referent oficial, doctor în psihologie, conferențiar universitar, Universitatea Liberă Internațională din Republica Moldova.

RUSU Vitalie, referent oficial, doctor în drept, profesor universitar, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți din Republica Moldova.

Secretar al Comisiei de doctorat:

RUSNAC Constantin, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

Susținerea va avea loc în data de „7” noiembrie 2025, ora 13:00 în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (adresa: mun. Chișinău, str. Gh. Asachi, nr. 21, bloc administrativ, etajul III, sala de conferințe).

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la biblioteca Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, pe pagina web a Școlii Doctorale Științe Penale și Drept Public

(<https://www.academy.police.md/scoala-doctorala/sustinere-teze-de-doctorat/teze-de-doctorat>) și pe pagina web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.cnaa.md).

Autor:

_____ **LUNGU Andrei**

Secretarul comisiei de doctorat:

_____ **RUSNAC Constantin**
dr. în drept, conf. univ.

CUPRINS:

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII	4
SINTEZA CAPITOLELOR	12
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	34
BIBLIOGRAFIE	37
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI.....	41
ADNOTARE	46
ANNOTATION.....	47
АННОТАЦИЯ.....	48

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Criminalistica este o disciplină științifică dinamică, ce joacă un rol central în cercetarea infracțiunilor prin valorificarea metodelor tehnico-științifice, tactice și metodice. Pe măsură ce societatea evoluează, criminalitatea capătă forme tot mai diverse și complexe, ceea ce impune criminalisticii o adaptare continuă. Integrarea noilor tehnologii și proceduri de investigare devine astfel o necesitate pentru a face față provocărilor contemporane, inclusiv noilor forme de activitate infracțională, cum ar fi criminalitatea cibernetică, criminalitatea economică, traficul de droguri, traficul de persoane, spălarea de bani și infracțiunile transfrontaliere.

Evoluțiile din domeniul criminalisticii reflectă nevoia permanentă de a combate eficient formele moderne de infracționalitate. Organele de aplicare a legii se confruntă cu provocări majore în investigarea infracțiunilor, ceea ce impune utilizarea unor metode avansate de cercetare criminalistică. Adaptarea instrumentarului tehnico-științific și formarea continuă a specialiștilor sunt priorități în asigurarea unei investigări riguroase și a unei justiții eficiente. Colaborarea cu instituțiile internaționale, cum ar fi Interpol și Europol, sprijină aceste eforturi și facilitează schimbul de bune practici în domeniul investigării infracțiunilor grave.

Tema abordată se încadrează în preocupările actuale de modernizare a sistemului de aplicare a legii, atât la nivel național, cât și internațional, în contextul consolidării statului de drept și al alinierii la standardele europene.

În contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană, modernizarea instituțiilor de aplicare a legii constituie o direcție strategică, sprijinită activ de structuri europene precum Europol și CEPOL. Prin intermediul programelor de formare profesională, al schimbului de bune practici și al consolidării cooperării internaționale, aceste organizații contribuie la edificarea unui sistem polițienesc profesionist, adaptat standardelor europene și interoperabil cu instituțiile similare din statele membre.

Un pilon prioritar al acestui proces îl reprezintă îmbunătățirea mecanismelor de investigare a infracțiunilor, prin perfecționarea personalului, digitalizarea procedurilor și instituirea unor structuri specializate. Transformările menționate sunt în deplină concordanță cu obiectivele Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2022-2025, în mod particular cu Obiectivul specific 4.3 – „Creșterea eficienței sistemului de justiție penală prin consolidarea capacităților instituțiilor implicate în prevenirea, investigarea și sancționarea infracțiunilor”. Strategia subliniază necesitatea fortificării capacităților operative ale poliției printr-o abordare coerentă cu reformarea procuraturii și a instanțelor de judecată.

Tehnica poligraf, cunoscută și sub denumirea de „detector de minciuni”, a captat interesul cercetătorilor și al practicienilor din domeniul criminalistic la nivel internațional de mai multe

decenii. La scară globală, testul poligraf este utilizat în diverse tipuri de investigații, de la infracțiuni economice și de corupție, până la cazuri de crimă organizată și terorism. De asemenea, poligraful este aplicat frecvent în domeniul securității naționale, pentru evaluarea personalului și pentru aplicarea filtrelor de integritate, în scopul identificării riscurilor asociate cu nesinceritatea sau cu implicarea în activități ilicite.

Statele Unite sunt lider mondial în utilizarea testului poligraf, atât în investigarea infracțiunilor, cât și în procesele de recrutare din domeniul public și privat. În aproape jumătate dintre statele americane, testul poligraf are chiar forță probantă în instanțele de judecată. Pe locul al doilea se află Canada, unde poligraful este folosit pe scară largă atât în investigațiile criminalistice, cât și în selecția personalului pentru funcții sensibile. Japonia ocupă locul al treilea, aplicând testul poligraf în investigarea infracțiunilor grave, precum și în evaluarea personalului din domeniul securității.

În Europa, testul poligraf este folosit într-o varietate de contexte, inclusiv în țări precum Marea Britanie, Polonia, România, Belgia, Germania și Bulgaria. În Marea Britanie, testul este utilizat în mod frecvent pentru investigarea infracțiunilor grave și pentru supravegherea infractorilor eliberați condiționat, iar în Belgia, poligraful este aplicat ca metodă de interviu, deși nu are forță probantă în instanță. În Germania, deși există restricții legale privind utilizarea sa în procesele penale, poligraful este folosit în anchetele polițienești. Totodată, Bulgaria a introdus testul poligraf pentru investigarea cazurilor complexe, încadrându-l în strategiile de combatere a criminalității organizate și a corupției. Această diversificare a utilizării testului poligraf demonstrează importanța sa în combaterea criminalității și în consolidarea proceselor de selecție a personalului în poziții sensibile.

În Republica Moldova, în pofida faptului că mai multe instituții dispun de specialiști în testarea cu aplicarea poligrafului, această metodă este utilizată limitat și cu rezerve. Aplicarea sa se regăsește în special în investigarea infracțiunilor și în verificarea integrității în cadrul proceselor de selecție pentru funcții de responsabilitate sporită. Cu toate acestea, lipsa unui cadru normativ clar și unitar împiedică dezvoltarea și utilizarea eficientă a poligrafului ca instrument criminalistic. Deficiențele legislative existente limitează integrarea coerentă a acestei metode în activitățile instituționale, afectând astfel potențialul său de aplicare sistemică în practica investigativă.

Tema cercetării se înscrie în preocupările internaționale, naționale și instituționale privind modernizarea metodelor de investigare criminalistică și utilizarea tehnicii poligraf în analiza comportamentului simulat. Subiectul abordat se regăsește totodată în direcțiile de cercetare ale colectivului științific, fiind analizat din perspectiva compartimentelor fundamentale ale criminalisticii într-o abordare inter- și transdisciplinară. Contribuțiile anterioare din doctrina

națională și internațională, precum și cercetările proprii desfășurate anterior de autor au stat la baza realizării actualei investigații.

În Republica Moldova nu există cercetări ample dedicate investigării comportamentului simulat cu aplicarea mijloacelor tehnice, inclusiv a poligrafului. Această temă rămâne relativ neexplorată la nivel național, atât în cadrul sistemului criminalistic, cât și în cel juridic, de aceea tehnica de tip poligraf este extrem de rar aplicată în procesul de investigare a infracțiunilor. Din acest motiv, autorul a considerat necesară o analiză aprofundată a doctrinei internaționale, concentrându-se pe cercetările și practicile dezvoltate în alte state, în care testul poligraf este integrat în mod regulat în investigarea infracțiunilor.

Prin prisma criminalisticii și a doctrinei existente la nivel global, această lucrare își propune să abordeze aplicabilitatea testării cu poligraful în Republica Moldova. Scopul este de a înțelege nu doar potențialul acestei metode în contextul autohton, ci și modul în care poate fi adaptată și integrată în cadrul național, ținând cont de experiențele și rezultatele obținute pe plan internațional. Analiza doctrinei internaționale și a cercetărilor din domeniul criminalistic și psihocriminalistic asigură un cadru teoretic solid pentru evaluarea și dezvoltarea acestei metode în investigațiile criminalistice din Republica Moldova.

Mai mult decât atât, analiza literaturii de specialitate evidențiază că, la nivel internațional, cercetările axate direct pe utilizarea reacțiilor fiziologice în context criminalistic sunt relativ puține. Deși domeniul psihologiei aplicate cuprinde numeroase studii privind testele psihofiziologice, acestea presupun preponderent aplicații noninvestigative. Sunt rare abordările care tratează în mod complex aplicabilitatea tehnicii poligraf în investigarea infracțiunilor, iar lucrările care propun o tactică specializată sau o metodologie criminalistică bine conturată sunt limitate, ceea ce indică nevoia dezvoltării unor cercetări suplimentare în acest sens.

Această disjunctie între cele două domenii de cunoaștere – criminalistica și psihologia – explică de ce există un număr redus de lucrări științifice în acest domeniu. În timp ce specialiștii în criminalistică nu sunt suficient de familiarizați cu concepte precum reacțiile psihofiziologice, stimulii afectogeni și alte procese complexe, psihologii, la rândul lor, au o cunoaștere limitată asupra aspectelor esențiale din criminalistică, cum ar fi modul de operare al infractorilor, tipologiile activității infracționale și metodele de investigare specifice. Această lipsă de intersecție a cunoștințelor împiedică dezvoltarea unei metodologii integrate și limitează apariția studiilor aprofundate care să abordeze aplicabilitatea poligrafului în investigarea infracțiunilor.

Chiar dacă există articole științifice în acest domeniu, majoritatea dintre ele prezintă un caracter segmentat al cercetării, fără a aborda într-un mod complex aplicabilitatea poligrafului în investigarea infracțiunilor.

În această ordine de idei, admitem că cercetarea de față ar putea prezenta interes și pe plan internațional, având potențialul de a contribui la extinderea perspectivei asupra utilizării poligrafului în investigarea infracțiunilor și la dezvoltarea unei metodologii mai cuprinzătoare, aplicabilă într-un context global.

Abordarea cercetării din perspectiva criminalisticii oferă un cadru complex și bine structurat pentru evaluarea aplicabilității testului poligraf în investigarea comportamentului simulat. Criminalistica, prin natura sa, integrează o varietate de metode tehnico-științifice utilizate în investigarea activității infracționale, iar în acest context, testul poligraf se afirmă ca un instrument valoros de sprijin în analiza comportamentului simulat. Această cercetare se caracterizează printr-o abordare interdisciplinară, îmbinând tehnicile criminalistice cu principiile psihologiei aplicate și psihocriminalisticii, pentru a crea o metodologie unitară, capabilă să răspundă provocărilor complexe ale investigării infracțiunilor. Prin aplicarea acestui model, nu doar că se asigură o rigurozitate metodologică, dar se oferă și posibilitatea de a interpreta mai nuanțat reacțiile psihofiziologice ale subiecților, conturând o imagine detaliată asupra comportamentului simulat și contribuind astfel la îmbunătățirea procedurilor de investigare criminalistică.

Actualitatea temei este determinată de interesul tot mai mare manifestat în Republica Moldova și la nivel european pentru modernizarea mijloacelor criminalistice utilizate în investigarea infracțiunilor, inclusiv prin introducerea și extinderea utilizării testului poligraf. Pe fondul reformelor sistemului de aplicare a legii și al exigențelor de profesionalizare impuse de procesul de aderare la Uniunea Europeană, apare necesitatea obiectivă de a analiza din perspectivă științifică aplicabilitatea tehnicii poligraf în contextul național. Lucrarea răspunde acestui demers prin propunerea unei abordări integrate, bazate pe metodele criminalisticii moderne, adaptate cerințelor actuale ale investigației judiciare.

Aplicarea mijloacelor tehnico-criminalistice la investigarea infracțiunilor constituie un domeniu de interes continuu în criminalistică, fiind analizată în lucrări de specialitate din diverse spații academice și judiciare.

În Republica Moldova, contribuții semnificative aparțin autorilor B. Glavan, V. Mîrzac, Gh. Gandrabur, Gh. Golubenco, M. Gheorghită, I. Odagiu, C. Rusnac, ale căror lucrări reflectă preocupări privind integrarea tehnologiilor moderne în activitățile de investigare penală, în corelație cu cerințele procedurale și tacticile criminalistice.

În România, problematica aplicării mijloacelor tehnice în domeniul biodetecției a fost amplu tratată de către I. Buș, I. Ciofu, T. Butoi, C. Negru, Kiss Csaba, S. Alamoreanu, R. Budai, B.A. Georgescu, R. Gavriș, D. David, V. Cioclei, L. Dilnailil și M. Golu, care au analizat

aplicabilitatea testului în investigarea comportamentului simulat, precum și implicațiile sale în plan probator și normativ.

Pe plan internațional, lucrări de referință aparțin cercetătorilor L.G. Alexeev, T.F. Trofimov, V.A. Varlamov, G.V. Varlamov, A.A. Trufanov, A.F. Volânski, dar și specialiștilor americani John A. Larson, Leonarde Keeler, John E. Reid, Gordon H. Barland, David C. Raskin, Charles R. Honts, Donald Krapohl, Raymond Nelson și William Yankee. În Japonia, autorii Izumi Matsuda, Tetsushi Ogawa și Hiroshi Tsuneoka au consolidat utilizarea tehnicii prin dezvoltarea testului informației ascunse, devenit practică standard în investigarea infracțiunilor grave.

În pofida dezvoltării conceptuale și tehnice, aplicarea testului poligraf în investigarea comportamentului simulat se confruntă cu o serie de disfuncționalități ce țin de sfera criminalistică. Metodologia existentă prezintă lacune, fiind insuficient adaptată la complexitatea investigării infracțiunilor, iar pregătirea profesională a poligrafologilor nu răspunde integral exigențelor specifice cercetării criminalistice. Se înregistrează dificultăți în standardizarea procedurilor de testare, deficiențe legislative persistente, precum și erori de aplicare a instrumentarului, generate adesea de o necunoaștere a principiilor de metodică criminalistică ce fundamentează construcția bateriilor de teste. Aceste aspecte justifică necesitatea unei abordări integrative și a unei revizuiri critice a practicilor curente.

Scopul prezentei teze constă în examinarea rolului tehnicii poligraf în investigarea criminalistică a comportamentului simulat, prin evidențierea modului în care aceasta poate sprijini orientarea versiunilor criminalistice, clarificarea circumstanțelor comiterii infracțiunii, precum și stabilirea cadrului factologic al faptei.

Lucrarea își propune să evidențieze potențialul tehnicii în contextul activității criminalistice aplicate, identificând limitele conceptuale și practice ale utilizării sale, precum și direcții de optimizare a valorificării acesteia în investigarea infracțiunilor.

Astfel, în vederea realizării scopului propus, cercetarea urmărește îndeplinirea următoarelor **obiective**:

- examinarea fundamentelor teoretice și conceptuale ale utilizării testului poligraf în investigarea comportamentului simulat, cu accent pe fezabilitatea instrumentarului tehnico-științific în contextul compartimentelor criminalistice;
- analiza comparativă a practicilor internaționale și naționale privind utilizarea tehnicii poligraf în investigarea infracțiunilor, în vederea identificării tendințelor și a dificultăților de aplicare;
- investigarea dimensiunii criminalistice a aplicării tehnicii poligraf în detectarea comportamentului simulat, prin analiza condițiilor de utilizare, a profilului profesional al

specialistului, a algoritmului operațional specific testării și a rolului metodei în cadrul investigației criminalistice;

- realizarea unei analize critice a aplicării testului poligraf, adaptată diferitelor categorii de participanți la activitatea infracțională, și elaborarea unor recomandări privind integrarea tacticilor și a metodelor criminalistice corespunzătoare.

Metodologia cercetării. În vederea realizării unei cercetări complexe și multilaterale asupra aplicabilității tehnicii poligraf în investigarea comportamentului simulat, în prezenta lucrare au fost utilizate mai multe metode de cercetare, printre care: metoda logică (bazată pe analiza conceptuală și raționamente inductive și deductive), metoda sistemică (utilizată pentru corelarea cadrului normativ național cu aspectele criminalistice), metoda comparativă (aplicată la analiza experienței internaționale, în special din SUA, Japonia, Polonia și România), metoda documentară (axată pe examinarea legislației și a literaturii de specialitate), metoda calitativă (prin analiza interviurilor cu specialiști și a studiilor de caz), metoda cantitativă (prin interpretarea datelor statistice privind utilizarea poligrafului) și metoda empirică (prin analiza practicii organelor de urmărire penală din Republica Moldova).

Ipoteza cercetării rezidă în premisa că testul poligraf, integrat într-un cadru metodologic criminalistic bine structurat și adaptat realităților investigațiilor desfășurate în Republica Moldova, poate constitui un mijloc eficient de identificare a comportamentului simulat, contribuind la formularea și verificarea versiunilor de lucru, precum și la sporirea eficienței activităților de investigare a infracțiunilor.

Aplicarea acestei tehnici, fundamentată pe cunoștințele criminalisticii, poate sprijini analiza riguroasă a urmelor memorial fixate în conștiința participanților la evenimentul infracțional, precum și identificarea intențiilor infracționale nematerializate, contribuind astfel la consolidarea dimensiunii preventive și anticipative a activităților de investigare.

Noutatea și originalitatea științifică a prezentei cercetări constă în abordarea sistematică a utilizării testului poligraf în investigarea criminalistică a comportamentului simulat, cu evidențierea particularităților tactico-aplicative adaptate contextului Republicii Moldova. Lucrarea propune o analiză critică a cadrului normativ, practic și doctrinar, evidențiind lacunele metodologice și dificultățile întâmpinate în standardizarea procedurilor de testare.

Originalitatea cercetării derivă din:

- analiza diferențiată a aplicării tehnicii poligraf în funcție de tipologiile infracțiunilor investigate;
- identificarea limitelor obiective în valorificarea reacțiilor psihofiziologice ca urme memoriale în investigarea comportamentului simulat;

- formularea unor recomandări de armonizare a practicilor naționale cu tendințele internaționale în domeniul utilizării testului poligraf, din perspectivă criminalistică.

Cercetarea contribuie la perfecționarea activităților de investigare prin corelarea tehnicii poligraf cu necesitățile concrete ale procesului de formulare și verificare a versiunilor de lucru, oferind un suport teoretic și aplicativ pentru dezvoltarea ulterioară a acestei direcții în criminalistică.

Importanța teoretică a lucrării rezidă în construirea unui cadru conceptual complex, care integrează cu rigurozitate testul poligraf în contextul investigării comportamentului simulat. Lucrarea aduce o contribuție relevantă la domeniul criminalisticii, prin conjugarea aspectelor tehnico-tactice ale cercetării infracțiunilor cu particularitățile fiziologice ale comportamentului simulat. Se evidențiază astfel o sinteză interdisciplinară care nu doar extinde, ci și reconfigurează înțelegerea asupra utilizării poligrafului în investigațiile criminalistice.

Prin evaluarea critică a practicilor internaționale și analiza aprofundată a cadrului normativ național, lucrarea oferă un fundament teoretic solid, aplicabil contextului Republicii Moldova. Această cercetare contribuie la literatura de specialitate prin explorarea direcțiilor de aplicare a testului poligraf în investigarea diverselor categorii de infracțiuni, un subiect încă puțin abordat în cercetările anterioare.

Valoarea aplicativă a lucrării derivă din furnizarea de direcții practice pentru utilizarea testului poligraf în investigarea criminalistică a comportamentului simulat. Pe baza analizei unor studii de caz și a practicilor instituționale, lucrarea propune soluții aplicabile activităților desfășurate de organele de aplicare a legii, contribuind la dezvoltarea unor abordări tactice adaptate contextului infracțional specific Republicii Moldova. Sunt prezentate repere operaționale pentru integrarea poligrafului în investigarea unor categorii complexe de infracțiuni, precum omorurile, infracțiunile de corupție, sustragerile de bunuri și infracțiunile sexuale.

Aplicarea acestor soluții poate sprijini procesul de investigare prin sporirea acurateței în detectarea comportamentului simulat, orientarea versiunilor de lucru și consolidarea probatoriului, reducând riscul de erori judiciare și contribuind la eficientizarea demersurilor criminalistice.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere constau în: fundamentarea unui model conceptual privind utilizarea poligrafului în investigarea comportamentului simulat; evidențierea limitelor cadrului normativ național și formularea propunerilor de armonizare cu bunele practici internaționale; sistematizarea condițiilor tactico-criminalistice pentru aplicarea eficientă a testului poligraf; definirea competențelor profesionale necesare specialistului poligraf; elaborarea recomandărilor metodologice pentru standardizarea etapelor și procedurilor testării; valorificarea rezultatelor cercetării empirice privind aplicabilitatea poligrafului la diferite categorii

de infracțiuni; formularea soluțiilor practice pentru integrarea tehnicii poligraf în activitatea organelor de urmărire penală.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele obținute își găsesc aplicabilitatea în activitatea organelor de urmărire penală prin integrarea tehnicii poligraf în procesul de investigare a comportamentului simulat și în verificarea versiunilor de lucru. Concluziile și recomandările formulate pot fi utilizate la instruirea studenților în cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic, precum și în formarea profesională continuă a specialiștilor din domeniul aplicării legii. Recomandările metodologice și de *lege ferenda* pot contribui la perfecționarea cadrului normativ național și la consolidarea standardelor de practică în domeniul criminalisticii. Rezultatele cercetării au fost diseminate prin publicații științifice și prezentări la manifestări academice naționale și internaționale, ceea ce le conferă valoare aplicativă și recunoaștere în mediul științific și profesional.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării au fost diseminate și validate în cadrul unui șir de conferințe științifice naționale și internaționale, organizate de instituții de învățământ superior și centre de cercetare din Republica Moldova și din străinătate. O parte considerabilă a concluziilor formulate pe parcursul cercetării a fost valorificată prin publicarea acestora în reviste științifico-practice din Republica Moldova și din străinătate, cu recunoaștere academică.

Publicațiile la tema tezei. La tema tezei de doctorat au fost publicate 16 articole științifice în reviste de specialitate și au fost prezentate 22 de comunicări la conferințe naționale și internaționale.

Cuvinte-cheie: comportament simulat, analiză comportamentală, poligraf, mijloc tehnico-criminalistic, detectarea minciunii, testare psihofiziologică, informație ascunsă.

SINTEZA CAPITOLELOR

Lucrarea este structurată conform rigorilor academice și urmărește realizarea sistematică a scopului și a obiectivelor propuse, fiind constituită din introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie și anexe. Fiecare capitol este organizat astfel încât să contribuie în mod eficient la dezvoltarea teoretică și practică a aplicării poligrafului în investigațiile criminalistice.

Capitolul 1, intitulat **Analiza situației în domeniul detecției comportamentului simulat cu aplicarea poligrafului**, reprezintă un demers teoretic cu privire la domeniul detectării comportamentului simulat cu utilizarea poligrafului.

Subcapitolul 1.1 prezintă o analiză aprofundată a fundamentelor teoretice și normative care susțin utilizarea poligrafului în activitatea criminalistică din Republica Moldova, constituind baza științifică a cercetării și punctul de plecare pentru formularea metodologiei propuse. Pornind de la interacțiunea dintre procesele psihologice și manifestările fiziologice, cercetarea evidențiază că încercarea de a ascunde informații determină reacții autonome complexe, imposibil de controlat voluntar, ceea ce face posibilă obiectivarea comportamentului simulat prin intermediul testării poligraf. În literatura de specialitate, fenomene precum modificarea ritmului cardiac, variațiile respiratorii, creșterea conductibilității electrice a pielii, tensiunea musculară și alți parametri fiziologici sunt prezentate ca indicatori relevanți ai stresului psihologic asociat actului de minciună, iar analiza acestor răspunsuri constituie un instrument valoros pentru investigarea criminalistică. Lucrarea integrează multiple abordări teoretice, demonstrând că utilizarea poligrafului nu se limitează la un simplu instrument tehnic, ci presupune o înțelegere aprofundată a mecanismelor psihofiziologice și a contextului în care acestea apar.

În plan conceptual, testarea poligraf se plasează la intersecția mai multor discipline – criminalistică, psihologie aplicată, psihofiziologie și drept penal –, ceea ce îi conferă o dimensiune interdisciplinară semnificativă. Această caracteristică este confirmată de literatura științifică națională și internațională, care analizează fenomenul comportamentului simulat atât din perspectiva factorilor psihologici, cât și a celor fiziologici, evidențiind că reacțiile fiziologice la stimuli relevanți sunt rezultatul unui complex proces cognitiv și emoțional. În acest context, pregătirea poligrafologilor necesită competențe multidimensionale, iar aplicarea metodei impune respectarea unor rigori tehnico-științifice și etice stricte, aspect subliniat de doctrinele moderne de criminalistică.

Pe plan normativ, Republica Moldova se remarcă prin adoptarea unui cadru legislativ distinct, reglementat prin *Legea nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)*, act normativ care a stabilit principiile, condițiile și procedurile generale de utilizare a acestei tehnici. Legea a creat premisele pentru profesionalizarea

domeniului, instituind reglementări clare privind desfășurarea examinării, statutul poligrafologilor, drepturile și obligațiile persoanelor testate, precum și condițiile de valorificare a rezultatelor. Prin acest demers, Republica Moldova s-a aliniat tendințelor internaționale, adoptând o legislație care oferă coerență utilizării poligrafului în procesele de selecție profesională, în activități de prevenire și investigare a infracțiunilor și în consolidarea integrității instituționale.

Normele metodice subsecvente elaborate de Comisia de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului completează cadrul legislativ printr-un set de standarde profesionale, metodologice și etice. Aceste documente stabilesc procedura unitară de desfășurare a testării, detaliază cerințele tehnice referitoare la echipamente și la pregătirea profesională a examinatorilor, precum și garanțiile de protecție a drepturilor persoanelor supuse examinării. Regulamentele privind atestarea poligrafologilor și răspunderea disciplinară a acestora constituie o componentă importantă a mecanismului de asigurare a calității profesionale, iar codul deontologic consacră principiile etice aplicabile în întreaga activitate. Acest ansamblu normativ demonstrează un grad avansat de instituționalizare a domeniului și creează premise pentru dezvoltarea unor practici standardizate, adaptate nevoilor instituțiilor de aplicare a legii¹.

Subcapitolul analizează, de asemenea, impactul jurisprudenței Curții Constituționale asupra cadrului legislativ. Prin examinarea excepțiilor de neconstituționalitate, Curtea a contribuit la ajustarea dispozițiilor legale în vederea compatibilizării acestora cu principiile statului de drept și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Astfel, s-au consolidat garanțiile privind respectarea vieții private, protecția datelor cu caracter personal și dreptul la apărare, aspecte esențiale pentru utilizarea responsabilă a tehnicii poligraf în investigațiile oficiale.

Lucrarea scoate în evidență faptul că, în pofida progreselor normative, aplicarea poligrafului în Republica Moldova rămâne limitată la un număr redus de instituții, iar cercetările științifice locale sunt încă insuficiente pentru a oferi o bază doctrinară solidă comparabilă cu modelele internaționale. În acest sens, se evidențiază necesitatea unei consolidări a domeniului prin intensificarea cercetărilor interdisciplinare, perfecționarea metodologiilor existente și implementarea unor programe de formare continuă pentru specialiști. De asemenea, se subliniază importanța armonizării cadrului național cu standardele internaționale, astfel încât utilizarea poligrafului să fie pe deplin integrată în activitatea organelor de urmărire penală, contribuind la creșterea eficienței investigațiilor și la reducerea riscului de erori judiciare.

Prin această analiză complexă, subcapitolul 1.1 oferă o imagine clară asupra contextului științific și juridic în care se desfășoară activitatea de testare poligraf în Republica Moldova.

¹ ODAGIU, I., LUNGU, A. *Adevărul despre minciună*. În: *Legea și Viața*, ediție specială a Conferinței Internaționale „Probleme științifice în domeniul expertizei judiciare psihiatrice-psiologice și modul de utilizare în procesul judiciar”, Chișinău, 14 aprilie 2022. ISSN 2587-4365, E-ISSN 2587-4373.

Integrarea instrumentului în arhitectura criminalistici naționale este prezentată ca o etapă necesară în procesul de modernizare a sistemului de aplicare a legii și de profesionalizare a resurselor umane.

Al doilea subcapitol conține o analiză comparativă a experienței internaționale în domeniul utilizării testării poligraf, având ca obiectiv identificarea modelelor funcționale și a standardelor aplicabile pentru adaptarea lor în Republica Moldova. Sunt prezentate evoluțiile istorice și tendințele de dezvoltare în diferite state, punând accent pe diversitatea abordărilor legislative, a metodologiilor de lucru și a statutului profesional al examinatorilor poligraf. Această analiză demonstrează că aplicarea testării poligraf este strâns legată de tradițiile juridice, de nivelul de profesionalizare a instituțiilor de aplicare a legii și de cultura organizațională a fiecărei țări.

Un exemplu notabil îl reprezintă Statele Unite ale Americii, unde poligraful are o utilizare extinsă în cadrul investigațiilor criminalistice, al proceselor de securitate națională și al selecției personalului pentru funcții sensibile. În numeroase jurisdicții americane, testele poligraf sunt recunoscute ca instrument probator în cadrul procedurilor judiciare, deși cu limitări și standarde stricte de validare. Instituții precum FBI, CIA sau Departamentul Apărării au dezvoltat programe proprii de formare și certificare a poligrafologilor, iar standardizarea procesului este asigurată de organisme profesionale precum Asociația Americană a Poligrafologilor, care impune reguli metodologice și etice uniforme.

Japonia reprezintă un alt exemplu de integrare avansată a poligrafului în activitățile poliției și ale procuraturii. Utilizarea testării poligraf este concentrată pe investigarea infracțiunilor grave și se desfășoară în centre specializate, dotate cu echipamente performante și personal cu pregătire multidisciplinară. În Japonia, accentul este pus pe corelarea rezultatelor poligraf cu alte mijloace de probă și pe realizarea unor examinări complexe, bazate pe tehnici adaptate specificului cultural².

Canada a dezvoltat o practică extinsă, similară celei americane, însă cu o abordare mai riguroasă a standardelor de confidențialitate și a drepturilor persoanelor testate. Canada a implementat un sistem avansat de pregătire profesională și certificare, bazat pe colaborarea dintre instituțiile de aplicare a legii și organizațiile profesionale, ceea ce garantează uniformitatea și calitatea serviciilor oferite.

În statele europene, diversitatea reglementărilor reflectă diferențele dintre sistemele de drept continental și *common law*. În Marea Britanie, poligraful este utilizat atât în investigarea infracțiunilor grave, cât și în supravegherea persoanelor eliberate condiționat, în baza unor reglementări stricte adoptate începând cu anul 2007. Experiența britanică este remarcabilă prin

² ODAGIU, I., LUNGU, A. *Particularitățile metodologice ale aplicării poligrafului. Modelul japonez*. În: *Legea și Viața*, septembrie-octombrie 2021. P. 28-32. ISSN 1810-309X.

introducerea obligativității testării poligraf pentru infractorii sexuali aflați sub monitorizare, metodă integrată într-un sistem complex de management al riscului.

România a dezvoltat o tradiție proprie în domeniu, prin crearea unui cadru normativ specific și a unor centre naționale de pregătire a specialiștilor. Activitatea poligrafologilor români este coordonată de Institutul Național de Criminalistică, care a elaborat manuale de bune practici și norme metodologice detaliate. România este considerată un model regional, având experiență semnificativă atât în utilizarea poligrafului în cercetarea penală, cât și în domeniul resurselor umane.

În Polonia, poligraful este integrat în activitatea organelor de urmărire penală, fiind recunoscut de legislația națională ca instrument de investigație. Alte state, precum Germania sau Belgia, manifestă o abordare mai restrictivă: în Germania, utilizarea poligrafului este limitată în procesele judiciare, însă este acceptată în investigațiile polițienești; în Belgia, testarea poligraf este folosită ca metodă de interviu investigativă, fără valoare probatorie.

Bulgaria reprezintă un exemplu al statelor care au introdus poligraful pentru investigarea cazurilor complexe de criminalitate organizată și corupție. Deși utilizarea este relativ recentă, cadrul normativ și programele de instruire sunt adaptate rapid la standardele internaționale, ceea ce reflectă interesul pentru consolidarea capacităților de investigare.

Analiza comparativă a acestor practici evidențiază faptul că majoritatea statelor dezvoltate tratează poligraful ca pe un instrument integrat într-un proces complex de investigare, în care rezultatele sale sunt coroborate cu alte mijloace probatorii³. Totodată, tendințele internaționale demonstrează necesitatea existenței unor standarde unitare de formare a examinatorilor, a unor proceduri metodologice clare și a unui cadru legislativ flexibil, dar riguros.

Acest subcapitol subliniază relevanța colaborării internaționale și a schimbului de bune practici pentru consolidarea sistemului național. Experiențele analizate oferă modele de organizare instituțională, standardizare și evaluare a eficienței metodei, care pot fi adaptate în Republica Moldova pentru a asigura dezvoltarea unei infrastructuri profesionale de testare poligraf. Se evidențiază că integrarea acestei tehnici în investigarea infracțiunilor nu este doar o chestiune de dotare tehnică, ci presupune o abordare complexă, bazată pe pregătire multidisciplinară, cooperare interinstituțională și aliniere la principiile drepturilor fundamentale.

Astfel, **subcapitolul 1.2** oferă o perspectivă comparativă amplă, conturând poziționarea Republicii Moldova în context global și subliniind importanța adoptării unor standarde comune și a dezvoltării continue a domeniului.

³ VASILÎȚA, V., LUNGU, A. *Analiza comparativă a cadrului normativ cu privire la procedura aplicării poligrafului în procesul penal pe plan internațional*. În: *Analele Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova*. Științe juridice, 2022, nr. 15. P. 320-333. ISBN 978-9975-135-60-3.

Capitolul 2 – Aspecte criminalistice ale utilizării poligrafului în investigarea comportamentului simulat – analizează dimensiunile tactico-criminalistice și operaționale ale utilizării tehnicii poligraf în investigarea comportamentului simulat, în contextul activităților desfășurate de instituțiile de aplicare a legii.

Subcapitolul 2.1 reprezintă fundamentul analizei tactico-criminalistice dedicate stabilirii cadrului de aplicare a tehnicii poligraf în procesul de investigare a comportamentului simulat. Importanța temei derivă din complexitatea investigațiilor penale contemporane, care reclamă metode inovatoare și validate științific pentru sprijinirea activității organelor de urmărire penală. În contextul actual, caracterizat de diversificarea fenomenelor infracționale, testarea poligraf se conturează ca o metodă complementară de verificare a veridicității declarațiilor, contribuind la formularea și verificarea versiunilor de lucru. Lucrarea pune accent pe integrarea acestei tehnici într-o strategie criminalistică coerentă, care să respecte standardele științifice, normele etice și principiile de drept aplicabile în Republica Moldova.

Pentru a oferi un cadru teoretic solid, analiza pornește de la definirea noțiunii de „criterii de utilizare” în context criminalistic, explicând că acestea reprezintă ansamblul regulilor, condițiilor și limitelor care stabilesc oportunitatea aplicării metodei într-o cauză concretă⁴. În literatura de specialitate, aceste criterii sunt asociate cu nivelul de pregătire profesională a examinatorului, cu respectarea standardelor metodologice și cu adaptarea procedurilor la particularitățile psihologice ale persoanei testate. Studiul subliniază faptul că poligraful nu poate fi utilizat în mod arbitrar, ci doar în condiții care garantează obiectivitatea rezultatelor și protecția drepturilor fundamentale.

Subcapitolul analizează în detaliu structura procesului de testare poligraf, reliefând etapele pregătitoare, planificarea investigației, selectarea întrebărilor relevante și modul de desfășurare a sesiunilor de testare. Sunt prezentate standardele profesionale stabilite de organisme internaționale și implementate progresiv în Republica Moldova, prin care se asigură uniformitatea metodologiilor și comparabilitatea rezultatelor⁵. În același timp, lucrarea demonstrează că dezvoltarea unui set clar de criterii contribuie la creșterea credibilității metodei, la prevenirea abuzurilor și la optimizarea colaborării între examinatorul poligraf, anchetator și procuror.

⁴ ODAGIU, I., LUNGU, A. *Particularitățile aplicării cunoștințelor speciale în psihocriminalistică la etapa pregătirii testării poligraf*. În: Conferința științifică internațională „Emilian Stancu. Probleme și direcții actuale ale cercetării științifice în criminalistică”, ediția a II-a, Cluj-Napoca, 25-26 mai 2023. Universitatea din București; Universitatea „Babeș-Bolyai”; University of Wroclaw.

⁵ LUNGU, A. *Aspecte ale aplicării poligrafului la cercetarea infracțiunilor. Particularitățile etapei pre-test*. În: Criminalistica – Pilonul Principal al Probațiunii Judiciare în Procesul Penal și Civil, Conferința Internațională de Științe Criminalistice, ediția a XI-a, Asociația Criminaliștilor din România, 20-21 octombrie 2023.

Un element central al acestui subcapitol îl constituie corelarea criteriilor de utilizare cu principiile criminalisticii. Analiza relevă că tactica investigării comportamentului simulat presupune integrarea poligrafului într-un sistem complex de metode științifice, în care testarea nu este tratată izolat, ci în conexiune cu alte tehnici de investigare⁶. Această abordare permite verificarea versiunilor criminalistice prin triangulare probatorie, asigurând o mai bună fundamentare a concluziilor. În plus, sunt discutate cerințele de confidențialitate și protecția datelor, având în vedere că informațiile obținute prin testare sunt deosebit de sensibile și necesită un regim strict de stocare și utilizare.

Lucrarea examinează factorii psihologici și fiziologici relevanți pentru stabilirea criteriilor de testare. Se arată că reacțiile autonome ale organismului nu pot fi pe deplin controlate voluntar, iar această caracteristică este baza științifică a metodei. Totodată, analiza subliniază că rezultatele pot fi influențate de starea emoțională a persoanei testate, de experiențele anterioare și de contextul situațional, ceea ce justifică necesitatea unei pregătiri multidisciplinare pentru examinator. În acest sens, criteriile de utilizare includ evaluarea preliminară a persoanei, identificarea factorilor care pot afecta interpretarea datelor și selecția atentă a tehnicii de interogare.

Pe plan instituțional, subcapitolul oferă o imagine asupra practicii naționale de utilizare a poligrafului. Statisticile și datele analizate din dosare penale și materiale procedurale arată o creștere constantă a numărului de testări efectuate de structuri precum Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și alte instituții abilitate. Acest fapt reflectă integrarea progresivă a poligrafului în mecanismele de investigare și necesitatea dezvoltării unor ghiduri procedurale clare, adaptate realităților sistemului de justiție din Republica Moldova.

Cercetarea evidențiază și nevoia de reglementare suplimentară a unor aspecte precum accesul la rezultate, modalitățile de contestare, responsabilitatea examinerilor și regimul probator al concluziilor poligraf. În lipsa unei abordări unitare, practica actuală este marcată de diferențe instituționale, ceea ce limitează potențialul de aplicare uniformă a metodei. Subcapitolul propune o strategie de standardizare care să integreze recomandările internaționale și să reflecte specificul național.

În plan metodologic, sunt prezentate modele comparative preluate din alte state, evidențiind modul în care criteriile de utilizare sunt stabilite prin legislație, standarde profesionale și coduri etice. Aceste experiențe arată că aplicarea poligrafului trebuie să fie însoțită de o rețea complexă de garanții procedurale, care să protejeze atât persoana testată, cât și integritatea

⁶ ODAGIU, I., LUNGU, A. *Strategii psihologice și aplicarea poligrafului în detectarea declarațiilor false*. Conferința științifică cu participare internațională „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice”, ediția a III-a, Chișinău, 7 decembrie 2023, Academia Ștefan cel Mare a MAI [cit. 12.04.2025]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/15-20_43.pdf.

anchetei. Analiza comparativă devine, astfel, un instrument util pentru formularea unor propuneri adaptate Republicii Moldova, cu scopul de a transforma testarea poligraf într-un instrument cu valoare practică ridicată.

Subcapitolul 2.2 abordează problematica pregătirii profesionale a examinatorului poligraf, plasând acest subiect în centrul dezbaterii privind calitatea, credibilitatea și relevanța testării în practica criminalistică. Analiza pornește de la constatarea că poligraful, ca instrument tehnico-științific, nu are valoare autonomă, ci depinde fundamental de competențele, pregătirea și integritatea examinatorului. În absența unei formări solide și a unui set de aptitudini interdisciplinare, rezultatele obținute prin această metodă își pierd valoarea investigativă.

Lucrarea subliniază că pregătirea profesională a examinatorului poligraf trebuie să depășească simpla familiarizare cu echipamentele tehnice, vizând dezvoltarea unui set complex de cunoștințe teoretice și abilități practice⁷. Examinatorul poligraf trebuie să cunoască în detaliu legislația națională și internațională, principiile procedurii penale, drepturile persoanelor testate și limitele legale ale utilizării rezultatelor.

Din perspectiva competențelor practice, examinarea poligraf presupune aptitudini excepționale de observare și analiză, capacitatea de a formula întrebări relevante și de a evalua comportamente nonverbale, precum și o stăpânire impecabilă a tehnicii de interogare. Examinatorul trebuie să fie capabil să creeze un climat de comunicare deschis, să reducă anxietatea persoanei testate și să obțină un grad ridicat de cooperare, fără a influența artificial reacțiile psihofiziologice⁸.

Lucrarea evidențiază rolul instituțiilor de formare și certificare profesională, care au o contribuție decisivă în standardizarea activității examinatorilor. În Republica Moldova, această activitate este coordonată de Comisia de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, instituție responsabilă pentru stabilirea cerințelor minime de pregătire, organizarea programelor de atestare și elaborarea normelor metodologice.

Pe lângă pregătirea tehnică și teoretică, profilul examinatorului poligraf este definit și de un cod etic riguros. Activitatea acestuia presupune respectarea principiilor de confidențialitate, imparțialitate și responsabilitate profesională. Codul deontologic al poligrafologului și al asistentului său constituie un reper fundamental pentru protejarea drepturilor persoanei testate și

⁷ ODAGIU, I., LUNGU, A. *Competențe și abilități profesionale a specialistului poligrafolog*. În: Conferința științifică națională interuniversitară a studenților-doctoranți, „Prevenirea și combaterea criminalității – probleme, soluții și perspective,” ediția a IV-a, 27 ianuarie 2022, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău.

⁸ ODAGIU, I., LUNGU, A. *Aplicarea poligrafului în activitatea polițienească. Abilități profesionale ale specialistului poligraf*. În: Ordinea publică în Europa, între tradiție și contemporaneitate, Materialele Conferinței Științifico-Practice Internaționale, ediția a XI-a, 15-17 mai 2022, Cluj-Napoca: Școala de Agenți de Poliție „Septimiu Mureșan”, în colaborare cu Academia Română, Filiala Cluj-Napoca – Institutul de Istorie „George Barițiu”.

pentru garantarea integrității procesului investigativ. Examinatorul trebuie să manifeste neutralitate absolută, să evite orice formă de presiune asupra subiectului și să se abțină de la interpretări speculative, bazându-se exclusiv pe date obiective.

Analiza comparativă a experiențelor internaționale arată că pregătirea examinatorilor poligraf implică un proces complex, desfășurat în centre de formare acreditate, cu programe ce pot dura de la câteva luni până la doi ani, urmate de stagii practice obligatorii. În SUA, Canada sau Japonia, certificarea presupune evaluări teoretice, teste practice și perioade de supraveghere profesională, ceea ce contribuie la consolidarea statutului poligrafologului ca specialist de înalt nivel. România, prin Institutul Național de Criminalistică, a dezvoltat un sistem similar, care integrează elemente teoretice, exerciții practice și examinări periodice, garantând uniformitatea procedurilor și calitatea actului profesional.

Subcapitolul pune accent pe faptul că dezvoltarea profilului examinatorului poligraf nu se reduce la acumularea de cunoștințe, ci presupune cultivarea unor calități personale: integritate morală, echilibru emoțional, capacitate de autocontrol și discernământ. În activitatea practică, examinatorul se confruntă cu situații tensionate, cu subiecți care pot manifesta ostilitate, anxietate sau rezistență psihologică, ceea ce necesită o pregătire psihologică solidă și o capacitate ridicată de adaptare. În plus, lucrul cu informații clasificate și cu date sensibile implică o responsabilitate sporită și o conduită profesională ireproșabilă.

Lucrarea subliniază importanța cooperării internaționale și a participării examinatorilor la rețele profesionale globale, cum ar fi asociațiile internaționale ale poligrafologilor. Acestea oferă acces la programe de formare avansată, conferințe științifice și resurse metodologice, facilitând schimbul de experiență și adaptarea la cele mai noi standarde. Prin integrarea în comunități profesionale internaționale, poligrafologii din Republica Moldova pot contribui la consolidarea practicii interne și la creșterea recunoașterii profesiei la nivel global.

Subcapitolul 2.3 se concentrează pe analiza amplă și detaliată a etapelor metodologice ale testării cu utilizarea poligrafului, prezentând acest proces drept o procedură complexă, care îmbină cunoștințele criminalisticii, psihologiei aplicate, fiziologiei și tehnologiei moderne. În literatura de specialitate, testarea poligraf este considerată un instrument de investigație cu un grad ridicat de sofisticare, care necesită o abordare metodică atent planificată, standardizare strictă și adaptare la contextul specific fiecărei cauze. Lucrarea relevă faptul că succesul acestei metode depinde nu doar de performanța tehnologică a echipamentului, ci mai ales de profesionalismul examinatorului, de modul de formulare a întrebărilor și de respectarea unor proceduri validate științific.

Procesul testării poligraf începe cu o etapă amplă de documentare și planificare, în care examinatorul analizează în detaliu dosarul cauzei, probele disponibile, declarațiile persoanelor implicate și ipotezele formulate. Această activitate preliminară are rolul de a oferi o imagine

completă asupra contextului infracțional și de a stabili obiectivele clare ale testării, fie că este vorba despre verificarea implicării unui suspect, fie despre clarificarea declarațiilor unui martor, fie despre excluderea anumitor versiuni de lucru. În acest cadru, examinatorul stabilește strategia de lucru, identifică potențialii factori de risc și selectează tehnica de testare adecvată, având grijă să adapteze procedura la particularitățile psihologice și culturale ale persoanei ce urmează să fie testată. Planificarea include alegerea atentă a întrebărilor și formularea lor într-un mod clar, lipsit de ambiguități, pentru a asigura acuratețea răspunsurilor și pentru a reduce posibilitatea apariției reacțiilor fiziologice generate de confuzie sau stres situațional.

O componentă importantă a pregătirii o reprezintă etapa pre-test, considerată de numeroși specialiști drept fundamentul întregului proces. În această fază, examinatorul stabilește relația de comunicare cu persoana testată, explică în detaliu scopul examinării, modul de funcționare a poligrafului și drepturile subiectului, obținând consimțământul informat al acestuia. Se realizează o evaluare psihologică preliminară pentru identificarea eventualelor tulburări emoționale sau stări de sănătate care ar putea afecta acuratețea datelor. Această etapă urmărește crearea unui climat de cooperare, reducerea anxietății și familiarizarea persoanei cu echipamentele utilizate, prin prezentarea procedurilor și a mediului de testare. Stabilirea unei relații de încredere între examinador și persoana testată contribuie la obținerea unor reacții fiziologice stabile și la reducerea efectului de stres indus de situația de examinare.

Instalarea echipamentului și calibrarea dispozitivelor reprezintă următorul pas, fiind o operațiune tehnică minuțioasă, prin care se adaptează sensibilitatea senzorilor la caracteristicile individuale ale persoanei examinate.

După finalizarea calibrării și a etapelor pregătitoare, se trece la sesiunea propriu-zisă de testare, care se desfășoară conform unui protocol strict, adaptat la scopul examinării. Literatura de specialitate descrie diverse tehnici utilizate în această etapă, printre care testele cu întrebări relevante și irelevante, testele de control sau cele de cunoaștere a faptelor. Alegerea tehnicii depinde de tipul cazului, de complexitatea informațiilor de verificat și de experiența examinadorului. De asemenea, sunt respectate standarde stricte privind durata sesiunilor, numărul întrebărilor și pauzele necesare, pentru a preveni apariția oboselii și a altor factori perturbatori.

Analiza datelor colectate este o etapă deosebit de complexă, întrucât presupune interpretarea detaliată a diagramelor obținute în timpul testării. Examinadorul corelează reacțiile fiziologice cu întrebările adresate, aplicând criterii științifice de evaluare și scorare, iar în practica internațională această analiză combină metode manuale cu interpretarea asistată de software. Sistemele computerizate contribuie la uniformizarea rezultatelor și la reducerea erorilor, dar interpretarea finală rămâne responsabilitatea specialistului, care trebuie să ia în considerare contextul cazului, comportamentul persoanei testate și toate elementele obținute în faza pre-test.

Raportul de examinare, întocmit la finalul analizei, descrie în detaliu procedura urmată, reacțiile observate și concluziile examinatorului, având un rol important în activitatea organelor de urmărire penală.

Importanța standardizării metodologice este subliniată pe tot parcursul subcapitolului. Procedura de testare trebuie să urmeze protocoale unitare, elaborate pe baza cercetărilor științifice și validate prin practica internațională. Lipsa unei standardizări riguroase ar putea duce la diferențe semnificative în interpretarea rezultatelor, la scăderea credibilității metodei și la contestarea ei în fața instanțelor de judecată. Standardizarea nu înseamnă rigiditate, ci implementarea unui set de reguli fundamentale care să asigure repetabilitatea și comparabilitatea rezultatelor, păstrând totodată flexibilitatea necesară adaptării la particularitățile fiecărui caz. Documentele normative adoptate în Republica Moldova reflectă aceste cerințe, stabilind reguli clare pentru pregătirea examinatorilor, utilizarea echipamentelor, redactarea rapoartelor și arhivarea datelor.

Lucrarea evidențiază că etapele metodologice ale testării poligraf trebuie privite nu doar ca o succesiune de acțiuni tehnice, ci ca parte integrantă a unei strategii investigative complexe. Fiecare etapă este strâns legată de obiectivele cercetării și contribuie la formularea versiunilor criminalistice.

Practica internațională confirmă necesitatea respectării etapelor metodologice, indiferent de cadrul legislativ sau de tradiția juridică a statelor. În țări precum SUA, Japonia sau Canada, poligraful este utilizat în mod curent în investigații complexe, iar procedura de testare urmează protocoale strict definite, elaborate de organizații profesionale internaționale. Aceste protocoale acoperă toate aspectele procesului, de la selecția persoanelor testate până la arhivarea datelor și auditarea rapoartelor, asigurând un grad ridicat de transparență și responsabilitate. În Europa, deși există diferențe între sistemele de drept, majoritatea statelor care utilizează poligraful au adoptat proceduri standardizate, recunoscând importanța unui cadru metodologic unitar. Republica Moldova a făcut pași importanți în această direcție, prin elaborarea normelor metodice și a regulamentelor de atestare, dar lucrarea subliniază că este nevoie de o dezvoltare continuă a infrastructurii normative și instituționale pentru a asigura aplicarea uniformă și profesionistă a metodei.

Subcapitolul scoate în evidență și rolul progreselor tehnologice în perfecționarea etapelor metodologice. Echipamentele moderne oferă posibilitatea de a înregistra simultan mai mulți parametri fiziologici, de a analiza reacțiile în timp real și de a utiliza algoritmi de scorare automată. Această evoluție nu înlocuiește expertiza examinatorului, dar îi oferă acestuia instrumente suplimentare pentru o evaluare obiectivă. Tendințele internaționale arată că integrarea inteligenței artificiale și a tehnologiilor avansate de analiză a datelor poate contribui la creșterea preciziei și la

eliminarea erorilor umane, însă implementarea acestor soluții trebuie să fie însoțită de reglementări clare și de programe de formare continuă.

Analiza etapelor metodologice ale testării poligraf demonstrează că metoda este un proces multidimensional, care îmbină știința cu practica judiciară, tehnologia cu psihologia și criminalistica cu etica profesională. Fiecare pas al examinării este interdependent, iar respectarea riguroasă a acestora garantează nu doar calitatea rezultatelor, ci și credibilitatea metodei în ansamblul ei. Astfel, standardizarea procedurilor, pregătirea continuă a examinatorilor, utilizarea tehnologiilor moderne și armonizarea legislației cu recomandările internaționale constituie elementele fundamentale ale unui sistem eficient de testare poligraf, capabil să răspundă cerințelor contemporane ale investigațiilor criminalistice și să contribuie la creșterea profesionalismului în activitatea organelor de urmărire penală.

Subcapitolul 2.4 abordează detaliat aplicarea tehnicii poligraf în analiza tactico-criminalistică a comportamentului simulat, oferind o viziune integrată asupra rolului pe care această metodă îl joacă în procesul de investigare. Lucrarea subliniază că poligraful nu trebuie privit doar ca un dispozitiv capabil să înregistreze reacții fiziologice, ci ca un instrument complex, inserat într-o strategie criminalistică elaborată, care îmbină tehnologia, știința comportamentului, psihologia aplicată și experiența judiciară. În acest cadru, poligraful devine un element de sprijin pentru investigator, oferind informații obiective care contribuie la validarea versiunilor de lucru și la orientarea procesului decizional, completând astfel tabloul probatoriu într-o manieră profesionistă și structurată.

Analiza comportamentului simulat presupune examinarea unui ansamblu de indicii și manifestări care trădează încercarea persoanei de a ascunde adevărul sau de a furniza informații false, iar tehnica poligraf sprijină acest demers prin surprinderea reacțiilor psihofiziologice asociate răspunsurilor emoționale intense. În cercetarea criminalistică, acest tip de comportament este frecvent întâlnit în faza de urmărire penală, când suspecții, martorii sau chiar victimele pot manifesta reticență, teamă sau intenția deliberată de a dezinforma investigatorii. Poligraful devine un instrument suplimentar de verificare a veridicității declarațiilor, iar eficiența sa derivă din capacitatea de a înregistra reacții involuntare care nu pot fi controlate conștient în totalitate. Această caracteristică îl diferențiază de alte metode investigative, oferind o perspectivă complementară în analiza cazurilor complexe.

Integrarea poligrafului în analiza tactico-criminalistică presupune o abordare sistemică, în care fiecare etapă a testării este adaptată specificului cauzei. Examinatorul are responsabilitatea de a construi o strategie care să includă selecția tehnicii de testare adecvate, formularea clară și precisă a întrebărilor, asigurarea unui mediu controlat pentru desfășurarea examinării și interpretarea datelor într-un context larg, care cuprinde toate elementele probatorii disponibile. Această metodă

necesită o colaborare strânsă între examinator și echipa de investigatori, iar raportul final nu trebuie perceput ca un verdict, ci ca un instrument de orientare, menit să sprijine deciziile ulterioare și să faciliteze identificarea direcțiilor de investigație prioritare.

Literatura de specialitate subliniază că aplicarea tehnicii poligraf nu poate fi separată de un cadru normativ bine definit, care să asigure atât protecția persoanei testate, cât și legitimitatea procedurii. În Republica Moldova, reglementările existente stabilesc proceduri clare pentru atestarea examinatorilor, standardele de utilizare a echipamentelor, cerințele metodologice și principiile etice. Astfel, metoda este implementată într-un cadru legal și instituțional riguros, ceea ce contribuie la consolidarea credibilității sale în fața organelor de aplicare a legii și a instanțelor de judecată. În plus, cercetările comparative evidențiază faptul că în multe state, inclusiv în SUA, Japonia, Canada și România, procedurile de testare au fost standardizate prin reglementări detaliate, ceea ce a condus la creșterea gradului de acceptare a poligrafului în activitatea criminalistică.

Lucrarea evidențiază că aplicarea tactico-criminalistică a poligrafului nu se reduce la simpla administrare a unui set de întrebări și interpretarea diagramelor obținute, ci presupune integrarea rezultatelor într-un cadru analitic mai larg. În acest context, poligraful poate fi utilizat pentru identificarea detaliilor necunoscute în declarațiile persoanei testate, pentru verificarea gradului de implicare într-o faptă penală, pentru excluderea anumitor scenarii investigative sau pentru consolidarea unor versiuni de lucru. Utilitatea metodei este demonstrată mai ales în dosarele complexe, în care există mai multe surse de informații contradictorii sau în care lipsesc probe directe. Astfel, raportul examinatorului devine un document de orientare pentru investigator, permițând o abordare mai rapidă și mai precisă a probatoriului.

Rezultatele obținute prin testarea poligraf trebuie să fie analizate în corelare cu alte probe și declarații, iar concluziile trebuie să fie formulate cu prudență, respectând principiul că poligraful este un mijloc auxiliar de investigare, nu un instrument absolut de stabilire a vinovăției. Această abordare precaută este susținută de standardele internaționale și de experiența acumulată în state cu tradiție în utilizarea metodei.

De asemenea, lucrarea relevă faptul că aplicarea poligrafului în analiza comportamentului simulat reprezintă o punte între criminalistică și psihologie, deoarece reacțiile fiziologice observate sunt strâns legate de stările emoționale și de mecanismele cognitive implicate în procesul de minciună sau disimulare. Această perspectivă interdisciplinară a dus la dezvoltarea unor protocoale standardizate de testare și a contribuit la perfecționarea algoritmilor de analiză a datelor, ceea ce a crescut precizia interpretărilor.

Aplicarea tehnicii poligraf în analiza tactico-criminalistică presupune și o formare profesională continuă a examinatorilor, aceștia fiind obligați să se adapteze constant la evoluția

tehnologiilor și la schimbările din domeniul investigării criminalistice. Cadrul normativ al Republicii Moldova stabilește cerințe clare privind certificarea, perfecționarea și evaluarea periodică a competențelor profesionale, ceea ce contribuie la menținerea unui standard ridicat de calitate a activității.

Capitolul 3, intitulat **Aplicarea poligrafului în investigarea criminalistică a unor categorii de infracțiuni**, abordează utilizarea tehnicii poligraf în analiza unor tipuri distincte de infracțiuni, evidențiind modul în care particularitățile psihologice, comportamentale și contextuale ale fiecărui caz influențează structura și interpretarea testărilor.

Subcapitolul 3.1, intitulat „Particularitățile metodologice ale aplicării poligrafului în investigarea criminalistică” prezintă cadrul conceptual și operațional în care tehnica poligraf este integrată ca mijloc complementar de orientare și verificare în procesul de investigare. Criminalistica evoluează constant prin asimilarea cunoașterii din domenii conexe; în această dinamică, poligraful s-a impus ca instrument tehnico-științific capabil să coreleze datele obținute din surse diverse cu reacții psihofiziologice măsurabile, fără a substitui probele.

Punctul de plecare îl constituie definiția criminalisticii ca știință judiciară autonomă și unitară⁹, care reunește metode, mijloace tehnice și procedee tactice pentru descoperirea și cercetarea infracțiunilor, identificarea persoanelor implicate și prevenirea faptelor antisociale. Din perspectiva organizării și a psihologiei activității procesuale, Mihai Gheorghiță subliniază rolul acumulării și corelării sistematice a faptelor, a circumstanțelor și a datelor, în vederea reconstituirii evenimentului trecut, a relațiilor dintre participanți și a profilului făptuitorului. Acest efort cognitiv combină operații algoritmizate cu soluții euristice, adaptate situațiilor problematice întâlnite în practica judiciară¹⁰.

Psihologia judiciară completează criminalistica prin modele și instrumente aplicative pentru înțelegerea comportamentului, a motivațiilor și a emoțiilor. Dezvoltarea psihocriminalisticii – cu teme precum personalitatea infractorului, analiza comportamentală, psihologia crimei – se sprijină pe contribuțiile lui Hans Gross, August Vollmer, David C. Raskin, Pierre Margot, Bernard Knight, Eugen Dobrogeanu, Igor M. Lupriianov, Boris V. Voljenkin, între alții, consolidând convergența dintre științele comportamentului și investigarea criminalistică.

Metodologic, observația în mediul natural, în tradiția lui Albert Bandura, studiul de caz, sondajul și experimentul oferă cadre distincte pentru explorarea comportamentului. Reperul clasic al lui Solomon Asch explică influențele sociale asupra declarațiilor; cercetările lui Loftus și Palmer, respectiv Wells și Olson, evidențiază modul în care memoria și limbajul modelează

⁹ STANCU, E. *Tratat de criminalistică*. Ediția a V-a. București: Universul Juridic, 2010.

¹⁰ GHEORGHITĂ, M. *Tratat de metodică criminalistică*. Chișinău: CEP USM, 2015. 531 p. ISBN 978-9975-71-606-2.

reconstrucția evenimentelor; studiile lui Masuda și Nisbett atrag atenția asupra diferențelor culturale în percepție și context.

De fapt, poligraful nu „detectează minciuna”, ci înregistrează reacții fiziologice la stimuli relevanți, interpretate în contextul speței de către specialist. Literatura de specialitate (David C. Raskin, John C. Kircher, Donald J. Krapohl, Stanley M. Slowik, James Allan Matte, Charles R. Honts, Raymond Nelson, William G. Iacono; Igor M. Lupriianov, Valentin V. Korovin, Boris E. Fiodorov; Tudorel Butoi, Adrian Zăbavă, Ioan Dascălu; Pierre Louette, Helmut Kächele, Masahiro Satō) converge asupra faptului că rezultatul are valoare orientativă și se interpretează prin raportare la ansamblul probator. Reacțiile sunt frecvent influențate de frică (perspectiva descoperirii și a consecințelor legale), dar pot interveni și alte emoții; de aici necesitatea unor protocoale care controlează factorii perturbatori și mențin relevanța stimulilor.

Teoria urmelor „memorial fixate” rămâne centrală. Doctrina internațională acordă o atenție crescândă urmelor memoriale, inclusiv în interacțiunea lor cu testarea poligraf, iar integrarea stimulilor vizuali relevanți în bateriile de întrebări poate crește sensibilitatea la detaliile semnificative ale evenimentului.

Aplicarea poligrafului într-un cadru coerent presupune condiții metodologice și etice: respectarea legalității și a drepturilor persoanei; validarea științifică a mijlocului și a procedurilor; asigurarea integrității datelor; efectuarea examinării doar de specialiști autorizați; documentarea completă și verificabilă a condițiilor, a pașilor și a rezultatelor. În practică, informația relevantă nu se reduce la probele *stricto sensu*: alături de acestea există informație orientativă (utilă pentru formularea și ierarhizarea versiunilor) și informație auxiliară (necesară organizării, evaluării și prognozei demersului). Contribuțiile lui Gheorghită Mateuț, Ioan Mircea și Igor M. Lupriianov clarifică locul probelor personale și justifică necesitatea coroborării cu alte date; în acest cadru, poligraful are funcție de verificare și orientare, nu de substituie a probatoriului.

Operațional, etapele standard includ documentarea prealabilă a cauzei și definirea obiectivelor; interviul explicativ pentru calibrare și reducerea factorilor perturbatori; proiectarea bateriilor de întrebări (neutralitate, claritate, relevanță); administrarea în condiții controlate și monitorizarea parametrilor fiziologici; analiza integrată a înregistrărilor și a contextului; formularea concluziilor în corelație cu celelalte date. Integrarea stimulilor vizuali specifici situației investigate poate potența legătura emoțională a subiectului cu elementele concrete ale faptei și, implicit, sensibilitatea examinării.

În ansamblu, subcapitolul 3.1 demonstrează integrarea firească a tehnicii poligraf în arhitectura criminalistică: ca mijloc de sprijin pentru formularea și verificarea versiunilor de lucru, pentru delimitarea cercului de persoane implicate și pentru creșterea coerenței demersului de investigare. Valoarea sa depinde de rigoarea metodologică, de competența specialistului și de

coroborarea cu întregul ansamblu probator, în logica unei abordări interdisciplinare și standardizate.

Subcapitolul 3.2 este dedicat analizei aplicării tehnicii poligraf în investigarea infracțiunilor contra persoanei, domeniu complex al criminalistici care solicită o abordare profesională riguroasă, bazată pe instrumente tehnico-științifice adaptate contextului. Infracțiunile comise împotriva vieții și integrității corporale, precum omorurile, vătămrile grave, violurile sau răpirile, se caracterizează printr-un impact social ridicat și printr-o complexitate investigativă ce impune utilizarea unor metode complementare pentru verificarea informațiilor și pentru stabilirea responsabilităților.

Lucrarea evidențiază că în investigarea acestor categorii de infracțiuni, tehnica poligraf nu se limitează la analiza comportamentului suspectilor, ci este utilizată și pentru verificarea mărturiilor martorilor sau ale altor persoane relevante. În multe situații, martorii pot fi supuși presiunilor psihologice, influențelor externe sau fricii, ceea ce poate determina furnizarea de informații incomplete sau contradictorii. Testarea cu poligraf, realizată într-un cadru profesional, permite identificarea acestor incongruențe și oferă investigatorilor un instrument suplimentar pentru evaluarea veridicității declarațiilor¹¹. Datele obținute se corelează cu alte probe, precum urmele materiale, expertizele medico-legale sau analizele criminalistice, formând o bază de lucru solidă pentru avansarea investigației.

Un aspect major analizat îl constituie impactul emoțional asupra persoanelor implicate în cauze violente. Victimele, în special în cazurile de agresiuni sexuale sau răpiri, pot manifesta traume psihice severe și reacții intense la stimuli relevanți, iar aceste reacții nu pot fi interpretate mecanic drept indicii de nesinceritate. Pregătirea psihologică a examinatorului este, prin urmare, esențială, iar colaborarea cu psihologi și medici specialiști sprijină interpretarea corectă a rezultatelor. Literatura de specialitate internațională arată că testarea poligraf poate avea un dublu rol: contribuie la obținerea unor informații utile procesului penal și oferă victimei un cadru controlat în care să relateze evenimentele, diminuând efectele stresului.

Utilizarea poligrafului în investigarea omorurilor este considerată o practică deosebit de utilă, întrucât aceste cauze implică de obicei scenarii multiple și necesită verificarea rapidă a ipotezelor. Testarea poate ajuta la identificarea posibilelor contradicții din declarații, la verificarea alibiurilor și la prioritizarea direcțiilor de investigare.

Lucrarea evidențiază și faptul că poligraful este parte a unui sistem integrat de metode criminalistice. În dosarele complexe, rezultatele obținute prin testare se completează cu date provenite din expertize genetice, analize ale urmelor materiale, reconstituiri și alte proceduri

¹¹ NESTOR, S., LUNGU, A. *Aspecte criminalistice ale aplicării tehnicii P.E.A.C.E. la audierea persoanelor*. În: *Legea și Viața*, ianuarie-februarie 2022. P. 110-115. ISSN 1810-309X.

specifice. Această integrare metodologică demonstrează că valoarea tehnicii poligraf constă în contribuția sa la o viziune de ansamblu, nu în izolarea sa ca instrument unic de investigare. Rezultatele nu reprezintă un verdict, ci un sprijin pentru investigator, orientând activitatea ulterioară și reducând riscul de erori judiciare.

Un exemplu important al utilității poligrafului este observat în cazurile de violență domestică sau omoruri cu caracter pasional, unde analiza reacțiilor psihofiziologice poate dezvălui detalii despre motivațiile agresorului, starea sa emoțională sau planificarea faptei. Aceste informații au valoare nu doar pentru stabilirea răspunderii penale, ci și pentru evaluarea pericolului social și adoptarea unor măsuri de prevenire.

Un alt aspect abordat îl reprezintă personalizarea procedurilor de testare. Deși metodologia generală a poligrafului este standardizată, tipul infracțiunii impune adaptări ale întrebărilor și scenariilor pentru obținerea unor rezultate cât mai precise. În cazurile de răpire sau omor, accentul se pune pe identificarea detaliilor factuale, iar în cele de agresiune sexuală se acordă atenție specială modului de formulare a întrebărilor, pentru a proteja persoanele vulnerabile. Colaborarea dintre examiner, procuror și alți specialiști asigură o desfășurare a procedurilor în conformitate cu standardele etice și profesionale.

Subcapitolul 3.3 analizează rolul poligrafului ca instrument de sprijin în investigarea criminalistică a infracțiunilor privind viața sexuală. Infracțiunile privind viața sexuală constituie o categorie deosebit de gravă de fapte penale, afectând profund victimele și având un impact semnificativ asupra societății. Aceste infracțiuni sunt extrem de grave prin consecințele lor asupra integrității fizice și psihice a persoanelor, lăsând traume adânci care afectează sănătatea mentală și bunăstarea generală a victimelor.

În literatura științifică din domeniu se remarcă faptul că infracțiunile privind viața sexuală sunt caracterizate de un nivel ridicat de *latenta criminis*, fenomen alimentat de teama de stigmatizare socială, de presiunile exercitate asupra victimelor și de deficitul de încredere în autoritățile judiciare. Astfel, V. Dobrinioiu subliniază că statisticile oficiale surprind doar parțial dimensiunea reală a acestui fenomen, întrucât un număr semnificativ de infracțiuni rămân neraportate sau nerecunoscute în cursul anchetelor¹².

Aplicarea poligrafului în acest domeniu este subsumată unei abordări multidisciplinare, în care examinerul colaborează cu criminalistul, psihologul, medicul legist și alți specialiști. Tehnica nu înlocuiește probele clasice, ci le completează prin înregistrarea și interpretarea reacțiilor psihofiziologice la stimuli relevanți, în raport cu ansamblul datelor cauzei. Relevanța sa sporește în situații cu deficit de probe directe, declarații contradictorii sau omisiuni ori atunci când

¹² DOBRINOIU, V. *Drept penal. Partea specială*. București: Universul Juridic, 2008. 512 p. ISBN 978-973-127-232-6.

intensitatea trăirilor emoționale influențează coerența relatărilor. Utilizarea stimulilor vizuali și auditivi specifici (imagini ale locului, obiecte, ambianță) poate crește sensibilitatea testării, deoarece detaliile concrete ale evenimentului au potențialul de a activa răspunsuri mai pregnante decât formulările generale.

În plan tactic, includerea examinatorului poligraf în etapele timpurii ale cercetării la fața locului este recomandabilă atunci când se anticipează utilizarea tehnicii. Observațiile directe asupra spațiului, căilor de acces, obiectelor, poziționării și contextului pot fi convertite în stimuli relevanți în bateriile de întrebări, sporind șansa de a surprinde legături emoționale autentice cu evenimentul. În paralel, interviul pre-test cu victima – realizat cu grijă față de starea psihologică și nevoile sale – oferă detalii indispensabile despre secvența faptei, rezistența opusă, particularitățile vestimentare sau orice element care a îngreunat actul (fustă strâmtă, curea, fermoar, încălțăminte greu de înlăturat). Aceste microdetalii, deși pot părea minore, sunt adesea cele care diferențiază cunoașterea reală a autorului de presupunerile superficiale și, prin urmare, pot genera itemi cu putere discriminativă în testare.

Subcapitolul 3.4. „Aplicarea poligrafului în investigarea criminalistică a infracțiunilor contra patrimoniului” abordează utilizarea tehnicii poligraf ca instrument complementar de investigare în cauze ce implică furturi, tâlhării, escrocherii, distrugeri de bunuri sau alte infracțiuni care vizează patrimoniul persoanelor fizice și juridice.

Infracțiunile contra patrimoniului reprezintă una dintre cele mai frecvente categorii de fapte penale, afectând nu doar securitatea materială a indivizilor, ci și stabilitatea socială, încrederea în instituțiile de aplicare a legii și siguranța generală a comunității. Această categorie include furturi simple și calificate, tâlhării, escrocherii, abuzuri de încredere, distrugeri de bunuri, delapidări și alte fapte prin care patrimoniul unei persoane fizice sau juridice este prejudiciat. Caracterul divers al acestor infracțiuni, variind de la acte oportuniste la scheme complexe, organizate, solicită metode investigative adaptate și un arsenal criminalistic multidimensional.

Utilizarea poligrafului în investigarea infracțiunilor contra patrimoniului necesită o abordare particularizată pentru fiecare tip de faptă. În cazul furturilor simple sau calificate, aplicarea testării poligraf se concentrează pe analiza cunoașterii detaliilor despre locul comiterii faptei, mijloacele de pătrundere, obiectele vizate și circumstanțele în care bunurile au fost sustrate.

În cazul tâlhăriilor și jafurilor, unde interacțiunea dintre victimă și infractor este directă și violentă, aplicarea poligrafului poate furniza indicii utile privind identificarea agresorului, secvențele evenimentelor și eventualele detalii referitoare la complicități. Astfel de infracțiuni, caracterizate prin impact emoțional puternic, ridică provocări suplimentare pentru examinatori, deoarece stresul post-traumatic al victimei poate influența răspunsurile fiziologice. Cu toate acestea, o etapizare atentă a testării și adaptarea interviului pre-test pot oferi rezultate concludente,

mai ales în situațiile cu multiple persoane implicate sau cu martori care prezintă versiuni contradictorii.

Fraudele și escrocheriile, fiind infracțiuni contra patrimoniului cu grad înalt de sofisticare, solicită o utilizare diferită a poligrafului, axată pe verificarea versiunilor complexe, a declarațiilor referitoare la tranzacții financiare, contracte și relații comerciale. În asemenea cazuri, testarea poligraf poate fi direcționată către clarificarea nivelului de implicare a persoanelor, identificarea momentelor-cheie ale schemei infracționale și confirmarea sau infirmarea unor detalii logistice. Prin caracterul său complementar, poligraful nu înlocuiește expertizele financiar-contabile sau alte metode criminalistice, dar sprijină prioritizarea ipotezelor investigative.

Un element deosebit de relevant în infracțiunile contra patrimoniului îl constituie existența grupurilor infracționale organizate. Investigarea acestora necesită instrumente adaptate din arsenalul criminalistic, iar poligraful poate juca un rol important în separarea membrilor care dețin informații operative relevante de cei periferici, precum și în confirmarea relațiilor de complicitate.

Un alt aspect important în investigarea infracțiunilor contra patrimoniului îl constituie frecvența ridicată a versiunilor contradictorii. În cazul delapidărilor sau abuzurilor de încredere, suspectul poate invoca justificări complexe pentru lipsurile constatate, iar probele documentare sunt uneori incomplete sau alterate. Poligraful, utilizat în aceste circumstanțe, poate ajuta la stabilirea direcțiilor prioritare de investigare, sprijinind identificarea elementelor care necesită verificare suplimentară prin expertize sau investigații paralele.

Din perspectivă tactico-criminalistică, testarea poligraf în cazurile de infracțiuni patrimoniale are și un efect psihologic asupra persoanelor examinate. Existența unei evaluări obiective a veridicității declarațiilor poate determina schimbarea atitudinii suspectului, uneori accelerând recunoașterea vinovăției sau furnizarea de informații suplimentare. Acest aspect a fost subliniat și de practicienii din domeniu, care consideră poligraful nu doar un instrument de verificare, ci și un mijloc strategic de gestionare a comportamentului investigativ.

Din punct de vedere metodologic, examinarea poligraf în cazurile contra patrimoniului presupune adaptarea întrebărilor la specificul fiecărei fapte. Spre exemplu, în investigațiile privind furturile din spații comerciale, întrebările pot viza detalii precise despre locația bunurilor, mecanismele de securitate, intervalul orar al comiterii sau caracteristicile obiectelor sustrate. În fraude, întrebările sunt orientate spre confirmarea unor informații ce pot fi coroborate cu documentele financiare. Aceste abordări personalizate contribuie la crearea unui cadru probatoriu solid, în care poligraful acționează ca un filtru preliminar de verificare.

Investigațiile în domeniul infracțiunilor contra patrimoniului pot beneficia și de corelarea rezultatelor poligraf cu alte tehnici criminalistice: analiza urmelor papilare, expertizele grafoscopice, analiza urmelor de acces sau a sistemelor de securitate. Prin integrarea acestor

rezultate, cercetarea criminalistică dobândește o dimensiune sistemică, în care fiecare instrument contribuie la formarea unei imagini complete a modului de operare.

Studiile de caz internaționale confirmă valoarea tehnicii poligraf în clarificarea unor cauze complexe, cu multiple persoane implicate și cu versiuni contradictorii. În literatura criminalistică, numeroase exemple descriu modul în care testarea poligraf a permis restrângerea cercului de suspecți, orientarea resurselor investigative și obținerea de recunoașteri.

Aplicarea poligrafului în cazurile patrimoniale implică și provocări legate de natura emoțională a faptei. În infracțiunile cu prejudicii financiare semnificative sau cu impact mediatic, presiunea psihologică resimțită de persoanele implicate poate influența răspunsurile fiziologice. Din acest motiv, examinarea trebuie să fie realizată de specialiști cu pregătire avansată în interpretarea reacțiilor și cu experiență în evaluarea contextului emoțional al fiecărui caz.

În cauzele cu componentă economică, cum sunt fraudele complexe sau spălarea de bani, poligraful poate fi utilizat și în fazele preliminare, în scopul verificării veridicității informațiilor furnizate de colaboratori, martori protejați sau persoane implicate în acorduri de recunoaștere. În aceste situații, scopul nu este doar confirmarea vinovăției, ci și validarea informațiilor utilizate pentru destructurarea rețelelor infracționale.

Un alt domeniu relevant pentru utilizarea poligrafului este investigarea furturilor comise în interiorul organizațiilor sau instituțiilor. Cazurile de sustrageri interne, realizate de angajați cu acces la bunuri sau resurse, ridică provocări speciale din perspectiva colectării probelor. Testarea poligraf poate reprezenta o modalitate eficientă de verificare a declarațiilor angajaților, contribuind la identificarea celor implicați și reducând suspiciunile nefondate asupra altor persoane.

Din punct de vedere statistic, infracțiunile contra patrimoniului constituie un segment majoritar al criminalității, iar rezolvarea lor rapidă are implicații directe asupra sentimentului de siguranță al populației. De aceea, utilizarea tehnicii poligraf în acest domeniu nu este doar un demers tehnic, ci și o măsură de consolidare a încrederii în sistemul judiciar.

Subcapitolul 3.5 „Aplicarea poligrafului în investigarea criminalistică a infracțiunilor de corupție” analizează rolul tehnicii poligraf ca instrument tactic suplimentar în clarificarea circumstanțelor acestor infracțiuni, recunoscute pentru complexitatea probării lor.

Infracțiunile de corupție reprezintă una dintre cele mai complexe forme de criminalitate, afectând în mod direct buna funcționare a instituțiilor publice și private și erodând încrederea cetățenilor în autorități. Din perspectiva criminalistică, investigarea acestor fapte implică depășirea unor dificultăți specifice: caracterul conspirativ al activităților infracționale, lipsa urmelor materiale directe și prevalența probelor indirecte. Aceste caracteristici determină necesitatea utilizării unor metode investigative avansate și a unui arsenal tehnico-științific diversificat, din

care testarea poligraf constituie un instrument valoros, cu rol de sprijin în stabilirea adevărului judiciar.

Spre deosebire de alte categorii de infracțiuni, faptele de corupție implică de regulă persoane cu un nivel ridicat de pregătire profesională și acces la mecanisme sofisticate de disimulare a comportamentelor infracționale. În acest context, examinarea psihofiziologică prin poligraf devine un mijloc de diferențiere între declarațiile veridice și cele formulate strategic, utilizând reacțiile fiziologice involuntare ca indicatori ai conduitei nesincere.

O particularitate a cazurilor de corupție este legătura strânsă între subiecți și pozițiile lor profesionale, ceea ce presupune un grad ridicat de pregătire psihologică a persoanelor implicate. Suspecții și martorii pot manifesta un control superior asupra limbajului și comportamentului verbal, dar reacțiile fiziologice măsurate prin poligraf – cum ar fi variațiile ritmului cardiac, ale conductanței electrice a pielii sau ale respirației – sunt mai dificil de controlat. Studiile efectuate în SUA și Japonia demonstrează eficiența utilizării testelor de tip Concealed Information Test (CIT) în dosarele de corupție, acestea fiind axate pe prezentarea unor detalii cunoscute doar de făptuitor și de investigator, reducând astfel riscul răspunsurilor simulate.

În Republica Moldova, utilizarea poligrafului în cazurile de corupție se înscrie în strategia generală de consolidare a integrității instituționale și de aplicare a standardelor europene în justiție. *Legea nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)*, actele normative subsecvente și *Codul deontologic al poligrafologului* au instituit cadrul necesar pentru desfășurarea examinării psihofiziologice, inclusiv în cauze de corupție. Practica recentă arată că testele poligraf pot fi aplicate nu doar suspecților, ci și persoanelor care urmează a fi promovate în funcții cu responsabilități sporite, prevenind astfel infiltrarea elementelor corupte în structurile publice¹³.

Din punct de vedere tactic, investigațiile de corupție presupun o etapizare riguroasă a procedurilor: verificarea preliminară a informațiilor, evaluarea riscurilor, corelarea probelor indirecte și desfășurarea interviurilor. Poligraful poate fi introdus după acumularea unui volum suficient de date care să permită formularea unor întrebări precise și relevante. În cadrul interviurilor pre-test, examinatorul colectează informații detaliate despre activitatea profesională a persoanei examinate, despre interacțiunile acesteia cu alți subiecți implicați și despre circumstanțele care pot fi asociate unor acte de corupție, cum ar fi oferirea sau primirea de foloase necuvenite, traficul de influență sau deturnarea de fonduri.

Testele formulate se bazează pe detalii factuale, evitând generalitățile și întrebările sugestive. De exemplu, într-un caz de deturnare de fonduri publice, întrebările pot fi structurate

¹³ LUNGU, A., CARABEȚCHI, I. *Aplicarea poligrafului în cercetarea infracțiunilor de corupție*. În: *Legea și Viața*, 2022, martie-aprilie. P. 58-61. ISSN 1810-309X.

astfel încât să vizeze cunoașterea exactă a momentului și a modului în care au fost transferate sumele, persoanele implicate și locațiile în care au fost semnate documentele contabile¹⁴. Această abordare maximizează probabilitatea obținerii unor reacții fiziologice diferențiate, utile pentru a orienta investigația.

O caracteristică definitorie a infracțiunilor de corupție este existența unei rețele relaționale complexe. Suspecții pot fi funcționari publici, reprezentanți ai mediului privat sau persoane intermediare, iar traseul fluxurilor financiare este adesea complicat prin utilizarea unor structuri juridice multiple. În aceste condiții, utilizarea poligrafului necesită o pregătire minuțioasă a fiecărei sesiuni de examinare, pentru a izola detaliile cu valoare probatorie și a reduce impactul informațiilor generale pe care le-ar putea deține orice angajat. Prin urmare, întrebările trebuie să fie suficient de specifice pentru a surprinde cunoașterea reală a circumstanțelor investigării.

Aplicarea poligrafului în cauzele de corupție necesită o abordare interdisciplinară, care îmbină competențele criminalisticii cu analiza financiară și investigarea structurilor corporative. Examinarea poligraf trebuie să fie precedată de analiza documentelor contabile, a fluxurilor financiare și a relațiilor dintre persoanele implicate, pentru ca întrebările formulate să reflecte circumstanțele concrete ale cazului. Această strategie este susținută de literatura de specialitate, care subliniază faptul că eficiența poligrafului depinde de calitatea informațiilor pregătitoare și de experiența examinatorului.

În cadrul activităților de investigație, poligraful contribuie nu doar la identificarea suspecților, ci și la consolidarea măsurilor de prevenție. Examinările efectuate la selectarea și promovarea personalului în funcții-cheie reprezintă o practică eficientă pentru a reduce riscul corupției instituționalizate. Acest mecanism de control preventiv este adoptat în numeroase țări, inclusiv în statele baltice și în Scandinavia, unde testarea poligraf este integrată în strategiile de management al riscului.

Un alt aspect relevant îl constituie impactul psihologic al testării poligraf asupra subiecților examinați. Persoanele implicate în activități de corupție pot fi pregătite să ofere declarații coerente, dar reacțiile fiziologice involuntare pot dezvălui inconsecvențe semnificative. Această caracteristică este exploatată în mod special în investigațiile în care nu există probe materiale evidente, iar declarațiile contradictorii constituie principala sursă de informații.

Cazurile de corupție cu implicare transnațională reprezintă o provocare suplimentară, dată fiind complexitatea circuitelor financiare și diversitatea legislațiilor aplicabile. În asemenea situații, cooperarea internațională este esențială, iar poligraful este folosit pentru verificarea

¹⁴ VASILÎȚA, V., LUNGU, A. *Aplicarea poligrafului la cercetarea delictelor fiscale*. În: Conferința științifică internațională „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a V-a, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, Școala doctorală „Științe penale și drept public”, 18 mai 2023.

martorilor și a colaboratorilor în anchete comune. În Uniunea Europeană, agențiile specializate precum Europol susțin integrarea instrumentelor tehnico-științifice, inclusiv a poligrafului, în procedurile standard de investigare a criminalității organizate și a corupției transfrontaliere.

În practica autohtonă, numeroase cauze de corupție instrumentate de organele de urmărire penală demonstrează că testarea poligraf are un rol semnificativ în confirmarea versiunilor criminalistice. De exemplu, în investigațiile privind trucarea licitațiilor publice, întrebările direcționate au vizat identificarea momentului și a locului unde au fost stabilite acordurile ilicite, persoanele implicate și sumele exacte tranzacționate. În aceste cazuri, rezultatele poligraf au oferit indicii care au facilitat coroborarea cu probele electronice (mesaje, apeluri telefonice) și cu înregistrările bancare, creând un tablou probator complet.

Rolul poligrafului nu este însă de a substitui probele clasice, ci de a ghida investigarea, de a verifica veridicitatea declarațiilor și de a accelera procesul de selecție a versiunilor investigative. În acest sens, examinarea poligraf este considerată un instrument auxiliar cu valoare strategică, capabil să optimizeze resursele umane și materiale implicate în investigarea infracțiunilor de corupție.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În concordanță cu scopul enunțat al prezentei teze de doctorat, cercetarea întreprinsă a abordat examinarea rolului tehnicii poligraf în investigarea criminalistică a comportamentului simulat, prin evidențierea modului în care aceasta contribuie la orientarea versiunilor criminalistice, clarificarea circumstanțelor comiterii infracțiunii și stabilirea cadrului factologic al faptei. Demersul științific a integrat o analiză aprofundată a eficienței și a limitelor aplicabilității tehnicii, raportată la fundamentele teoretico-normative, la bunele practici internaționale și la particularitățile contextului național. Rezultatele obținute au permis conturarea unor concluzii relevante privind avantajele operaționale ale metodei, precum și formularea unor direcții de optimizare a cadrului conceptual și metodologic, în vederea unei alinieri mai eficiente la cerințele criminalisticii contemporane.

Pentru consolidarea perspectivei cercetării, au fost formulate următoarele constatări:

- Tehnica poligraf, deși contestată în unele contexte, este un mijloc complementar investigațiilor criminalistice, sprijinind orientarea versiunilor, clarificarea circumstanțelor și stabilirea faptelor. Ea este parte a instrumentarului criminalistic, fundamentată științific și bazată pe valorificarea reacțiilor psihofiziologice.

- Analiza practicilor internaționale și a cadrului normativ din Republica Moldova relevă necesitatea reformării legislației, prin introducerea etapei post-test, clarificarea statutului datelor și stabilirea unor criterii mai stricte pentru selecția și formarea examinerilor.

Conform obiectivelor tezei și practicii judiciare analizate, am formulat următoarele concluzii:

- Testul poligraf este integrat în criminalistica contemporană, fiind validat științific și aplicabil în instrumentarul tehnico-științific, cu respectarea drepturilor fundamentale.

- Practicile internaționale oferă soluții adaptabile contextului național, susținând perfecționarea metodologiei interne.

- Analiza cadrului normativ din Republica Moldova a evidențiat disfuncționalități și necesitatea alinierii la standarde moderne și practici internaționale.

- Reacțiile nonverbale și analiza comportamentală, combinate cu datele obținute prin poligraf, sunt resurse analitice valoroase pentru profiling și tactica investigativă.

- Utilizarea tehnicii poligraf impune delimitarea clară a profilului profesional al examinerului și o formare specializată în criminalistică și discipline conexe, standardele actuale din Republica Moldova fiind insuficient armonizate cu aceste cerințe.

- Integrarea poligrafului cu alte metode, precum analiza scrisului și tehnicile de intervievare PEACE și Reid, crește acuratețea identificării comportamentului simulat și sprijină raționamentul tactico-investigativ.

- Deși tehnologiile bazate pe inteligență artificială pot optimiza procesarea datelor, totuși interpretarea acestora necesită expertiza examinatorului uman, experiență operativă și integrarea contextuală a rezultatelor, ceea ce justifică menținerea controlului specialistului.

- Adaptarea tacticilor de examinare la profilul participanților și comportamentul simulat este esențială și, în acest sens, prezenta cercetare oferă recomandări pentru integrarea coerentă a metodelor criminalistice, sporind eficiența investigației.

- Integrarea metodicii cercetării infracțiunilor în elaborarea testelor poligraf și în organizarea examinării crește eficiența evaluării comportamentului simulat. Aceasta permite adaptarea testelor la specificul infracțiunii și sporește relevanța criminalistică a rezultatelor.

- Aplicarea exclusivă a stimulilor vizuali în testarea poligraf nu este validată științific ca metodă autonomă, însă integrarea imaginilor relevante în testele tradiționale amplifică reacțiile psihofiziologice și crește precizia concluziilor. O abordare mixtă, cu itemi verbali și stimuli vizuali, este o soluție viabilă.

- Utilizarea bazelor de date polițienești în pregătirea examinării poligraf facilitează analiza activităților infracționale recurente, descoperirea faptelor vechi și relevanța testării în investigarea comportamentului infracțional în serie.

- Reorganizarea Poliției în direcții regionale și teritoriale evidențiază necesitatea regionalizării laboratoarelor poligraf, pentru o distribuție eficientă a resurselor și un timp de reacție mai scurt.

- Persistența imperfecțiunilor legislative și limitele *Legii nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)* subliniază necesitatea unei reglementări revizuite și coerente, inspirată din experiența internațională și evoluțiile metodologice recente.

Cercetarea a identificat deficiențe legislative care afectează aplicarea tehnicii poligraf în procesul penal, fiind necesare modificări pentru un cadru normativ clar și eficient:

- Art. 17: lipsa unor cerințe tehnice detaliate pentru echipamente și a unor criterii obiective pentru interpretarea reacțiilor comportamentale generează rezultate neuniforme și nesigure. Se impune standardizarea specificațiilor și clarificarea normelor metodice.

- Art. 19: reglementările lingvistice sunt vagi, fără criterii clare privind competența lingvistică și responsabilitatea traducerii. Se propune o formulare explicită care să asigure comunicare fidelă.

- Art. 20: pregătirea poligrafologilor este insuficientă; pentru asigurarea eficienței metodologice este necesară o formare multidisciplinară (criminalistică, criminologie, psihocriminalistică).

- Art. 23: nu există un mecanism de contestare a rezultatelor; se recomandă introducerea unei proceduri clare de revizuire, conform standardelor juridice internaționale.

- Art. 30: componența actuală a Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului nu garantează independență și competență. Se propune includerea specialiștilor în psihologie aplicată și criminalistică, precum și instituirea unei comisii externe pentru autorizare și evaluare.
- Terminologie: divergențele între „aviz” și „raport de testare” pot genera confuzii; se recomandă unificarea termenului „raport de testare”.
- Etapa post-test: lipsa acesteia limitează procesul de examinare. Se propune introducerea explicită a acestei etape, conform metodologiilor moderne.

BIBLIOGRAFIE

1. ABRAHAMSEN, D. *The Psychology of Crime*. New York: Columbia University Press, 1960. 382 p. ISBN 978-0231022743.
2. BOROI, S. *Drept procesual penal*. București: C.H. Beck, 2020. 425 p. ISBN 978-606-18-1033-0.
3. BRENNER, S.W. *Cybercrime and the Law: Challenges, Issues, and Outcomes*. Boston: Northeastern University Press, 2012. ISBN 978-1555537999.
4. BURACK, B. *Critical Analysis of the Theory, Method, and Limitations of the Lie Detector*, A. In: *Journal of Criminal Law and Criminology*, 1955, vol. 46(414) [citat 06.04.2025]. Disponibil: <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4397&context=jclc>.
5. BUȘ, I. *Psihocriminalistica: Elemente de tactică criminalistică și analiză a comportamentului infracțional*. București: Universul Juridic, 2015. 230 p.
6. BUȘ, I. *Psihodetectia comportamentului simulat*. Cluj-Napoca: Ingram, 2000. 194 p. ISBN 973-98917-0-5.
7. BUTOI, T.B. *Tratat universitar de psihologie judiciară*. București: Pro Universitaria, 2019. 488 p. ISBN 978-606-26-1105-1.
8. BUTOI, T. *Crima sub lupa detectorului de minciuni*. București: Edit Press Mihaela S.R.L., 1997. 160 p. ISBN 973-97843-8-0.
9. BUTOI, T. *Psihologie judiciară*. București: Pro Universitaria, 2013. 284 p. ISBN 978-606-647-824-7.
10. BUTOI, T., BUTOI, Al., BUTOI, I.-T. *Psihologia comportamentului criminal – Investigarea duplicității suspexților în interogatoriul judiciar*. București: Enmar, 1999. 204 p. ISBN 973-98296-3-2.
11. BUTOI, T., BUTOI, I.-T. *Psihologie judiciară*. București: Editura Fundației România de Măine, 2009. 440 p. ISBN 978-973-163-369-5.
12. CIOFU, I. *Comportamentul simulat. Cercetări psihofiziologice experimentale*. București: Editura Academiei, 1974. 188 p.
13. DOBRINOIU, V. *Drept penal. Partea specială*. București: Universul Juridic, 2008. 512 p. ISBN 978-973-127-232-6.
14. DOUGLAS, J.E., BURGESS, A.W., BURGESS, A.G., RESSLER, R.K. *Crime Classification Manual: A Standard System for Investigating and Classifying Violent Crimes*. San Francisco: Jossey-Bass, 1992.
15. DOUGLAS, J.E., OLSHAKER, M. *Mindhunter: Inside the FBI's Elite Serial Crime Unit*. New York: Scribner, 1995. ISBN 978-1501191961.

16. EKMAN, P. *Micro Expression Training Tool (METT)*. San Francisco: University of California, 2002.
17. FRY, O. *Lie, Three Methods of Detecting*. St. Petersburg: Prime-Eurosign, 2006.
18. GHEORGHITĂ, M. *Tratat de metodică criminalistică*. Chișinău: CEP USM, 2015. 531 p. ISBN 978-9975-71-606-2.
19. GOODMAN, M. *Future Crimes: Everything Is Connected, Everyone Is Vulnerable and What We Can Do About It*. New York: Anchor Books, 2016.
20. GORDON, N.J. *The Enhanced Polygraph Technique*. Lanham, MD: University Press of America, 2006.
21. HONTES, Ch.R. *The Psychophysiological Detection of Deception: A Status Report*. In: *Credibility Assessment: Scientific Research and Applications*, ed. David C. Raskin, Charles R. Hontes și John C. Kircher. Amsterdam: Academic Press, 2014. P. 35-52. ISBN 978-0123944337.
22. HONTES, Ch.R. *Fundamentals of Polygraph Practice*. New York: Academic Press, 2015.
23. IACONO, W.G. *Forensic 'Lie Detection': Procedures Without Scientific Basis*. In: *Journal of Forensic Psychology Practice* 1, 2001, No. 1. P. 75-86.
24. INBAU, F.E., REID, J.E. *Truth and Deception: The Polygraph ("Lie-Detector") Technique*. Baltimore: Williams & Wilkins Company, 1953. P. 7-10.
25. JOHNSTON, M. *Syndromes of Corruption: Wealth, Power, and Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. P. 93.
26. KIRCHER, J.C. *Scientific Validity of Polygraph Testing: A Research Review and Evaluation*. In: *Communication & the Law*, 1999, vol. 21, No. 2. P. 1-17.
27. KLEINER, M., ed. *Handbook of Polygraph Testing*. London: Academic Press, 2002. ISBN 978-0124135703.
28. LASCU, I. *Criminalistică generală*. Târgu Mureș: Editura Universitară, 2007.
29. *Legea nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr. 57-58, art. 161.
30. LUNGU, A. *Aspecte ale aplicării poligrafului la cercetarea infracțiunilor. Particularitățile etapei pre-test*. În: *Criminalistica – Pilonul Principal al Probațiunii Judiciare în Procesul Penal și Civil, Conferința Internațională de Științe Criminalistice, ediția a XI-a, Asociația Criminaliștilor din România, 20-21 octombrie 2023*.
31. LUNGU, A., CARABEȚCHI, I. *Aplicarea poligrafului în cercetarea infracțiunilor de corupție*. În: *Legea și Viața*, 2022, martie-aprilie. P. 58-61. ISSN 1810-309X.

32. MATSUDA, I., OGAWA, T., TSUNEOKA, H. *Broadening the Use of the Concealed Information Test in the Field*. In: *Frontiers in Psychiatry*, 2019, vol. 10, art. 12 [citat 03.02.2024]. Disponibil: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6370687/>
33. MÎRZAC, V. *Detectorul comportamentului simulat în activitatea de urmărire penală*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2021. P. 63-66.
34. MURPHY, P.R., HARRIS, J. *Shamed into Corporate Correctness: Reputation, Compliance, and the Impact of Scandal*. In: *Business Ethics Quarterly*, 2007, vol. 17, No. 2. P. 275-298 [citat 10.08.2022]. Disponibil: DOI: 10.5840/beq200717224. ISSN 1052-150X
35. NESTOR, S., LUNGU, A. *Aspecte criminalistice ale aplicării tehnicii P.E.A.C.E. la audierea persoanelor*. În: *Legea și Viața*, ianuarie-februarie 2022. P. 110-115. ISSN 1810-309X.
36. ODAGIU, I., LUNGU, A. *Adevărul despre minciună*. În: *Legea și Viața*, ediție specială a Conferinței Internaționale „Probleme științifice în domeniul expertizei judiciare psihiatrice-psiologice și modul de utilizare în procesul judiciar”, Chișinău, 14 aprilie 2022. ISSN 2587-4365, E-ISSN 2587-4373.
37. ODAGIU, I., LUNGU, A. *Particularitățile metodologice ale aplicării poligrafului. Modelul japonez*. În: *Legea și Viața*, septembrie-octombrie 2021. P. 28-32. ISSN 1810-309X.
38. ODAGIU, I., LUNGU, A. *Particularitățile aplicării cunoștințelor speciale în psihocriminalistică la etapa pregătirii testării poligraf*. În: Conferința științifică internațională „Emilian Stancu. Probleme și direcții actuale ale cercetării științifice în criminalistică”, ediția a II-a, Cluj-Napoca, 25-26 mai 2023. Universitatea din București; Universitatea „Babeș-Bolyai”; University of Wroclaw.
39. ODAGIU, I., LUNGU, A. *Strategii psihologice și aplicarea poligrafului în detectarea declarațiilor false*. Conferința științifică cu participare internațională „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice”, ediția a III-a, Chișinău, 7 decembrie 2023, Academia Ștefan cel Mare a MAI [citat 12.04.2025]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/15-20_43.pdf.
40. ODAGIU, I., LUNGU, A. *Competențe și abilități profesionale a specialistului poligrafolog*. În: Conferința științifică națională interuniversitară a studenților-doctoranzi, „Prevenirea și combaterea criminalității – probleme, soluții și perspective”, ediția a IV-a, 27 ianuarie 2022, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău.
41. ODAGIU, I., LUNGU, A. *Aplicarea poligrafului în activitatea polițienească. Abilități profesionale ale specialistului poligraf*. În: *Ordinea publică în Europa, între tradiție și contemporaneitate*, Materialele Conferinței Științifico-Practice Internaționale, ediția a XI-a, 15-17 mai 2022, Cluj-Napoca: Școala de Agenți de Poliție „Septimiu Mureșan”, în colaborare cu Academia Română, Filiala Cluj-Napoca – Institutul de Istorie „George Barițiu”.

42. RASKIN, D.C., HONTIS, Ch.R., KIRCHER, J.C. *The Scientific Status of Research on Polygraph Techniques: The Case for Polygraph Tests*. In: *Modern Scientific Evidence: The Law and Science of Expert Testimony*, vol. 2, 2002. P. 446-483.
43. RASKIN, D.C., KIRCHER, J.C. *Detection of Deception: Polygraph and Deception Detection*. New York: Academic Press, 1982.
44. STANCU, E. *Tratat de criminalistică*. Ediția a V-a. București: Universul Juridic, 2010.
45. SUCIU, C. *Criminalistica*, vol. III. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972. 655 p.
46. VAN DIJK, J. *The Victim's Perspective in the Criminal Justice System*. In: *International Review of Victimology*, 1990, vol. 1. P. 1-16.
47. VASILÎȚA, V., LUNGU, A. *Analiza comparativă a cadrului normativ cu privire la procedura aplicării poligrafului în procesul penal pe plan internațional*. În: *Analele Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe juridice*, 2022, nr. 15. P. 320-333. ISBN 978-9975-135-60-3.
48. VASILÎȚA, V., LUNGU, A. *Aplicarea poligrafului la cercetarea delictelor fiscale*. În: *Conferința științifică internațională „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”*, ediția a V-a, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, Școala doctorală „Științe penale și drept public”, 18 mai 2023.
49. ZAMFIRESCU, N. *Investigarea științifică a infracțiunilor de omor rămase cu autori neidentificați*. București: Editura Națională, 2000. 352 p. ISBN 973-9459-53-6.
50. ВАРЛАМОВ, В.А. *Практика применения полиграфа в психофизиологических исследованиях*. Москва, 2010. 180 с.
51. КОМИССАРОВА, Я.В. *Ошибки при производстве судебных психофизиологических экспертиз с применением полиграфа*. В: *Судебная экспертиза: типичные ошибки*, под ред. Е.Р. Россинской, Москва, 2012, с. 144-146.
52. КОРОВИН, В.В. *Криминалистическая характеристика преступлений и личность преступника*. Москва: Юрлитинформ, 2005, с. 88.
53. ЛУПРИЯНОВ, И.М. *Криминалистика*. Москва: Юристъ, 2002, с. 147-148.
54. МОЛЧАНОВ, А.Ю., ТУРЕБЕКОВ, Б.А., РОЗОВА, О.С., ГАЙВОРОНСКИЙ, Е.А. *Полиграф: теория, эксперимент, практика*. Москва, 2019.
55. ХОЛОДНЫЙ, Ю.И. *Применение психофизиологического метода детекции лжи в Японии* [citat 16.06.2023]. Disponibil: <https://polygraph.ua/ru/holodnyj-ju-i-primenenie-psihofiziologicheskogo-metoda-detekcii-lzhi-v-japonii/>.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în diferite reviste științifice

1. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Aplicarea poligrafului la cercetarea infracțiunilor – mit sau realitate*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, 2021, nr. 2, ediție specială, pp. 64 – 66. ISSN -1810-309X. Revistă aflată în proces de acreditare.
2. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Particularitățile metodologice ale aplicării poligrafului. Modelul Japonez*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, 2021, nr. septembrie-octombrie, pp. 28 – 32. ISSN -1810-309X. Revistă aflată în proces de acreditare.
3. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Particularitățile metodologice ale aplicării poligrafului în SUA*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, 2021, nr. noiembrie-decembrie, pp. 9 – 13. ISSN -1810-309X. Revistă aflată în proces de acreditare.
4. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Aspecte criminalistice ale aplicării tehnicii Reid la audierea persoanelor*. În: Analele Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Științe juridice, Chișinău, 2021, nr. 14, pp. 99-109. ISBN 978-9975-135-44-3. Categoria – B.
5. NESTOR, Sergiu, LUNGU, Andrei. *Aspecte criminalistice ale aplicării tehnicii P.E.A.C.E. la audierea persoanelor*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, 2022, nr. ianuarie-februarie, pp. 110 – 115. ISSN -1810-309X. Revistă aflată în proces de acreditare.
6. LUNGU, Andrei, CARABEȚCHI, Igor. *Aplicarea poligrafului în cercetarea infracțiunilor de corupție*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, 2022, nr. martie-aprilie, pp. 58 – 62. ISSN -1810-309X. Revistă aflată în proces de acreditare.
7. VASILIȚA, Vladimir, LUNGU, Andrei. *Analiza comparativă a cadrului normativ cu privire la procedura aplicării poligrafului în procesul penal pe plan internațional*. În: Analele Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Științe juridice, Chișinău, 2022, nr. 15, pp. 320 – 333. ISBN 978-9975-135-60-3. Categoria – B.
8. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Aspecte criminalistice ale aplicării poligrafului la cercetarea infracțiunilor informatice*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, 2022, nr. iulie-august, pp. 23 – 29. ISSN 2587-4365, E-ISSN 2587-4373. Revistă aflată în proces de acreditare.
9. КУЗНЕЦОВ, Игаль, ЛУНГУ, Андрей. *Особенности применения полиграфа в Израиле*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, 2022, nr. septembrie-octombrie, pp. 116 – 123. ISSN 2587-4365, E-ISSN 2587-4373. Revistă aflată în proces de acreditare.
10. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Aspecte ale aplicării poligrafului pe timpul conflictelor armate*. În: Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului

Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe juridice, Chișinău, 2023, nr. 16, pp. 22-31. ISBN 978-9975-170-00-0. Categoria – B.

11. NESTOR, Sergiu, LUNGU, Andrei. *Interpretarea critică a principiilor detecției minciunii în criminalistică*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, ediția 2, aprilie-iunie 2023, pp. 117 – 123. ISSN 2587-4365. Categoria – C.

12. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Aplicarea cunoștințelor speciale pentru detectarea comportamentului simulat la cercetarea spionajului economic și industrial*. În: Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe juridice, Chișinău, 2023, nr.17, pp. 8-20. ISBN 978-9975-170-05-5. ISSN 1857-0976 E-ISSN 2953-6898. Categoria – B.

13. LUNGU, Andrei. *Aspecte ale aplicării poligrafului la cercetarea infracțiunilor. Particularitățile etapei pre-test*. În: Revista Română de Criminalistică 2023 (ISSN 1454-3117) și Romanian Journal of Forensic Science (ISSN 2069-2617), indexată în trei baze de date internaționale: EBSCO host Research Databases, ProQuest și WorldCat. Categoria B+.

14. LUNGU, Andrei, ZGHIBARTĂ, Ludmila. *Abordări proactive: integrarea metodelor psihologice și a poligrafului în administrarea justiției penitenciare*. În: Revista Științifico-practică „Legea și Viața”, ediția 1, ianuarie-martie 2024, pp. 77 – 85. ISSN 2587-4365. E-ISSN 2587-4373. Categoria – C.

15. LUNGU, Andrei. *The particularities of the application of special knowledge in psycho-criminalistics*. În: AGORA International Journal of Juridical Sciences, ISSN 1843-570X, E-ISSN 2067-7677, Vol. 18, No. 1 (2024), pp. 29-35.

16. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Eficiența utilizării stimulilor vizuali în examinările poligraf: studiu empiric asupra reacțiilor psihofiziologice*. În: Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe juridice, Chișinău, 2024, nr. 20, pp. 10-18. ISBN 978-9975-135-98-6. ISSN 1857-0976 E-ISSN 2953-6898. Categoria – B.

Materiale/ teze la forurile științifice

Conferințe internaționale

1. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Amprenta cerebrală-metodă revoluționară aplicată la exonerarea nevinovaților*. Conferința științifică cu participare internațională: „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice” (în regim de videoconferință), Academia Ștefan cel Mare a MAI. Chișinău, 2021.

2. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Practici internaționale ale aplicării poligrafului la cercetarea infracțiunilor*. International Conference Interdisciplinary and Cooperation in Cross in Cross -Border Research. Galați, Romania, 2021.

3. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Adevărul despre minciună*. Conferința Internațională „Probleme științifice în domeniul expertizei judiciare psihiatrice-psihologice și modul de utilizare în procesul judiciar.” CNEJ, Chișinău, 14 aprilie 2022.

4. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Aplicarea poligrafului în activitatea polițienească. Abilități profesionale ale specialistului poligraf*. În: „Ordinea publică în Europa, între tradiție și contemporaneitate”. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, ediția a XI-a, 15-17 mai 2022, Școala de Agenți de Poliție „Septimiu Mureșan” Cluj-Napoca, în colaborare cu Academia Română, Filiala Cluj-Napoca - Institutul de Istorie „George Barițiu”.

5. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Application of the polygraph to the investigation of environmental crimes*. În: „THE EFFICIENCY OF LEGAL NORMS” – (Human) Rights in the Struggle for the Environment, Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, May 19 – 21, 2022, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, Facultatea de Drept, Cluj-Napoca, România.

6. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Examinarea poligraf – dileme și oportunități*. Conferința științifică cu participare internațională „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice”, ediția a II-a, Chișinău, 8 decembrie 2022, Academia Ștefan cel Mare a MAI.

7. LUNGU, Andrei. *Aspecte ale aplicării poligrafului în activitatea organelor de poliție*. Conferința științifico-practică internațională „Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală”, 8-9 decembrie 2022, Universitatea de stat din Moldova, Universitatea din Varșovia.

8. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Fundamentarea științifică a detectării comportamentului simulat*. Conferința științifică internațională „OMUL, CRIMINOLOGIA, ȘTIINȚA”, ediția a II-a, dedicată aniversării a 40 de ani de activitate pe făgașul învățământului și științei și 65 de ani de viață a criminologului Valeriu Bujor. 23 martie 2023, Chișinău, Republica Moldova.

9. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Specificul și unele particularități de ordin criminalistic ale aplicării tehnicii poligraf la prevenirea și cercetarea infracțiunilor de terorism*. Manifestarea științifică internațională cu genericul: „Convergențe în Dreptul Public Internațional privind activitățile specifice din sectoarele: apărare, afaceri interne, afaceri externe și structuri de inteligență în strategiile viitorului”, găzduită de către Facultatea de Drept și Științe Sociale din cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

10. NESTOR, Sergiu, LUNGU, Andrei. *Aspecte criminalistice ale participării poligrafologului la cercetare la fața locului*. Conferința internațională „Cercetarea calitativă a locului săvârșirii faptei – factor important în efectuarea expertizelor judiciare ulterioare”. CNEJ, Chișinău, Republica Moldova, 14 aprilie 2023.

11. VASILÎȚA, Vladimir, LUNGU, Andrei. *Aplicarea poligrafului la cercetarea delictelor fiscale*. Conferința științifică internațională cu genericul „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a V-a”, organizată de Școala Doctorală „Științe penale și drept public” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI la 18 mai 2023.

12. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Particularitățile aplicării tehnicii poligraf la asigurarea ordinii și siguranței publice*. Conferința științifică cu participare internațională „Provocări și strategii în ordinea și siguranța publică”, ediția a IX-a, București, 24-25 mai 2023, Academia de Poliție „Al. I. Cuza”, România.

13. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Particularitățile aplicării cunoștințelor speciale în psihocriminalistică la etapa pregătirii testării poligraf*. Conferința științifică internațională „Emilian Stancu. Probleme și direcții actuale ale cercetării științifice în criminalistică”, ediția a II-a, Cluj Napoca 25-26 Mai 2023, Facultatea de Drept, Universitatea din București, Facultatea de Drept Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Faculty of Law, Economy & Administration, University of Wroclaw, Poland.

14. VASILÎȚA, Vladimir, LUNGU, Andrei. *Aspecte ale detectării instrumentale a comportamentului simulat la investigarea evaziunii fiscale*. Conferința științifică internațională cu genericul „Perspectivele și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, ediția X-a, Cahul 7 iunie, Universitate de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul.

15. LUNGU, Andrei. *Practica internațională a interpretării reacțiilor psiho-fiziologice în cadrul expertizelor judiciare*. Conferința internațională „Mijloacele tehnico-științifice în serviciul expertizei judiciare”. CNEJ, Chișinău, Republica Moldova, 6 octombrie 2023.

16. LUNGU, Andrei. *Aspecte ale aplicării poligrafului la cercetarea infracțiunilor. Particularitățile etapei pre-test*. Conferința internațională de științe criminalistice cu tema: „CRIMINALISTICA - PILONUL PRINCIPAL AL PROBAȚIUNII JUDICIARE ÎN PROCESUL PENAL ȘI CIVIL”, ediția a XI-a, București, 20-21 octombrie 2023.

17. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Strategii psihologice și aplicarea poligrafului în detectarea declarațiilor false*. Conferința științifică cu participare internațională „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice”, ediția a III-a, Chișinău, 7 decembrie 2023, Academia Ștefan cel Mare a MAI.

18. LUNGU, Andrei. *Aplicarea poligrafului la protejarea infrastructurii critice*. Conferință științifică internațională cu genericul: „Apărare, Afaceri Interne, Afaceri Externe și

Structuri de Informații în strategiile viitorului”, ediția a II-a, găzduită de către Facultatea de Drept și Științe Sociale din cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia la 26-27 martie.

19. LUNGU, Andrei, DANILESCU, Victor. Rolul combinat al tehnicilor de intervievare și al poligrafului în transformarea declarațiilor în confesiuni autentice. Conferința Științifică cu participare internațională „Provocări și strategii în ordinea și siguranța publică” – ediția a X-a, organizată de Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” în perioada 12-13 decembrie 2024, București, România.

Conferințe naționale

1. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Obligativitatea aplicării examinării la poligraf-măsură de prevenire sau constrângere?* Conferința științifică interuniversitară, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată, Chișinău, 2021.

2. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Aplicarea poligrafului la cercetarea infracțiunilor.* Conferința științifică interuniversitară a studenților doctoranzi, Academia Ștefan cel Mare a MAI, Chișinău, 2021.

3. ODAGIU, Iurie, LUNGU, Andrei. *Competențe și abilități profesionale a specialistului poligrafolog.* Conferința științifică națională interuniversitară a studenților-doctoranzi cu genericul „Prevenirea și combaterea criminalității – probleme, soluții și perspective”, ediția a IV-a, 27 ianuarie 2022, Academia Ștefan cel Mare a MAI, Chișinău.

ADNOTARE

LUNGU Andrei. „Particularități ale aplicării tehnicii poligraf în criminalistică”.

Teză de doctor în drept. Chișinău, 2025

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, 202 pagini de text de bază, bibliografie din 386 de titluri, șapte anexe, declarația privind asumarea răspunderii și CV-ul autorului. Rezultatele obținute au fost publicate în 16 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: comportament simulat, reacții psihofiziologice, cercetare criminalistică, instrumentar tehnico-științific, testare cu aplicarea poligrafului, versiuni criminalistice.

Domeniul cercetării: criminalistică, expertiză judiciară, investigații operative.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul tezei constă în examinarea rolului tehnicii poligraf în investigarea criminalistică a comportamentului simulat, prin evidențierea modului în care aceasta poate sprijini orientarea versiunilor criminalistice, clarificarea circumstanțelor comiterii infracțiunii, precum și stabilirea cadrului factologic al faptei. În vederea realizării acestui scop, cercetarea urmărește: examinarea fundamentelor teoretice și conceptuale ale utilizării poligrafului; analiza practicilor internaționale și naționale în domeniu; investigarea dimensiunii criminalistice a aplicării poligrafului; realizarea unei analize critice a aplicării testării la poligraf și elaborarea unor recomandări privind integrarea tacticilor și a metodelor criminalistice corespunzătoare.

Noutatea și originalitatea științifică. Noutatea cercetării constă în abordarea sistematică a aplicării tehnicii poligraf în investigarea criminalistică a comportamentului simulat, prin evidențierea particularităților tactico-aplicative adaptate contextului Republicii Moldova. Studiul relevă limitele conceptuale și metodologice ale utilizării testului poligraf și formulează propuneri de armonizare cu standardele internaționale. Originalitatea lucrării derivă din îmbinarea analizei teoretice cu demersuri empirice proprii – studii de caz, experimente în instituții penitenciare și un sondaj aplicat specialiștilor – care fundamentează o metodologie aplicativă de tip interdisciplinar.

Semnificația teoretică a tezei. Teza fundamentează un model conceptual integrat de utilizare a tehnicii poligraf în investigarea criminalistică, prin aceasta contribuind la dezvoltarea doctrinei naționale în domeniul urmelor psihofiziologice și al tacticii criminalistice moderne.

Valoarea aplicativă a tezei. Lucrarea propune soluții practice privind utilizarea poligrafului în investigarea criminalistică a infracțiunilor de corupție, a infracțiunilor contra vieții și sănătății, a infracțiunilor contra patrimoniului și a infracțiunilor privind viața sexuală.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării au fost expuse în comunicările susținute în contextul conferințelor științifice naționale și internaționale și au fost publicate în reviste de specialitate din țară și din străinătate. Concluziile pot fi utilizate în formarea profesională a angajaților instituțiilor de aplicare a legii și în perfecționarea metodologiilor de investigare criminalistică.

ANNOTATION

LUNGU Andrei. “Particularities of the application of polygraph techniques in criminalistics”. PhD thesis in Law. Chisinau, 2025

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, 202 pages of main text, bibliography (which includes 386 sources), 7 annexes, statement of responsibility and the author’s CV. The results obtained were published in 16 scientific papers.

Keywords: simulated behavior; psychophysiological responses; criminal investigation; technical-scientific instruments; polygraph testing; criminalistic versions.

Field of research: Criminalistics, forensic expertise, operational investigation.

Purpose and objectives. The aim of the thesis is to examine the role of polygraph techniques in the criminalistic investigation of simulated behavior, highlighting their utility in guiding investigative hypotheses, clarifying the circumstances of the offense, and establishing the factual framework. The objectives include: analyzing the theoretical and conceptual foundations of polygraph use; comparing international and national practices; examining the criminalistic dimension of its application; performing a critical analysis of the application of polygraph testing and formulating recommendations for integrating appropriate tactics and methods into investigative procedures.

Scientific novelty and originality. The novelty of the research lies in its systematic approach to the application of polygraph testing in criminalistics, emphasizing practical-tactical features adapted to the Moldovan context. The study identifies conceptual and methodological limitations and proposes harmonization with international standards. The originality stems from combining theoretical analysis with empirical work — case studies, experiments in penitentiary institutions, and a survey among law enforcement professionals — forming the basis for an interdisciplinary applied methodology.

Theoretical significance. The thesis proposes an integrated conceptual model for polygraph use in criminal investigations, contributing to the development of national doctrine on psychophysiological traces and modern investigative tactics.

Practical value. The paper proposes practical solutions regarding the use of the polygraph in the forensic investigation of corruption crimes, crimes against life and health, crimes against property and crimes related to sexual life.

Implementation of scientific results. The research results have been presented in papers presented at national and international scientific conferences and have been published in specialized journals in the country and abroad. The conclusions can be used in the professional training of law enforcement employees and in the improvement of forensic investigation methodologies.

АННОТАЦИЯ

к диссертации Андрея ЛУНГУ на тему: «Особенности применения полиграфической техники в криминалистике», представленной на соискание ученой степени доктора наук. Кишинэу, 2025 год

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, основной текст – 202 страницы, библиография (включающая в себя 386 источника), 7 приложений, декларация об ответственности и автобиография. Полученные результаты опубликованы в 16 научных работах.

Ключевые слова: симулированное поведение; психофизиологические реакции; криминалистика; полиграф; следственные версии.

Область исследования: криминалистика, судебная экспертиза, оперативно-розыскная деятельность.

Цель и задачи. Цель – исследовать возможности использования полиграфа в криминалистическом анализе симулированного поведения, уточнить его роль в формировании версий и установлении фактических обстоятельств. Задачи включают: анализ теоретических основ; изучение международного и национального опыта; исследование криминалистических аспектов применения полиграфа; проведение критического анализа применения полиграфного тестирования и разработка рекомендаций по интеграции соответствующих криминалистических тактик и методов.

Научная новизна. Новизна исследования заключается в системном подходе к применению полиграфной техники в судебно-медицинском исследовании смоделированного поведения, путем выделения тактических и прикладных особенностей, адаптированных к контексту Республики Молдова. Исследование раскрывает концептуальные и методологические ограничения использования полиграфного теста и формулирует предложения по гармонизации с международными стандартами. Оригинальность работы вытекает из сочетания теоретического анализа с собственными эмпирическими подходами – исследованиями случаев, экспериментами в пенитенциарных учреждениях и опросом, применяемым к специалистам, – что обосновывает междисциплинарную методологию применения

Теоретическая значимость. В диссертации обоснована комплексная концептуальная модель использования полиграфной техники в судебно-экспертной деятельности, что вносит вклад в развитие отечественной доктрины в области психофизиологических следов и современной криминалистической тактики.

Практическая значимость. В диссертации предложены практические решения по использованию полиграфа в судебно-медицинском расследовании коррупционных преступлений, преступлений против жизни и здоровья, преступлений против собственности и преступлений в сфере половой жизни.

Внедрение научных результатов. Результаты исследований изложены в докладах, представленных на национальных и международных научных конференциях, опубликованы в специализированных журналах и сборниках в стране и за рубежом. Выводы могут быть использованы в профессиональной подготовке сотрудников правоохранительных органов и совершенствовании методик судебно-экспертной деятельности.

LUNGU Andrei

**PARTICULARITĂȚI ALE APLICĂRII TEHNICII POLIGRAF
ÎN CRIMINALISTICĂ**

**554.04 – CRIMINALISTICĂ, EXPERTIZĂ JUDICIARĂ, INVESTIGAȚII
OPERATIVE**

Rezumatul tezei de doctorat în drept

Aprobat spre tipar: ____2025	Formatul hârtiei: 60x90 1/16
Hârtie ofset. Tipar ofset.	Tiraj: 35 ex.
Coli de tipar: 3,2	Comanda nr. _____

Tipar executat la Tipografia Departamentului editorial poligrafic
al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
Chișinău, str. Gh. Asachi, nr. 21
MD-2009, Republica Moldova